

DIRVA

THE FIELD

Nr. 73
Rugsėjis-Sep. 25, 1958
Cleveland, Ohio

Per Vilnių ir Lietuvos Brastą...

Pastaruoju laiku Vokietijon iš Lietuvos atvyko gana daug repatriantų šeimų. Su viena tokia šeima mūsų korespondentui Vokietijoje teko trumpai pasikalbėti.

Atvykusieji gyvena Suvalkijoje, tiksliai jų gyvenamoji vieta dėl tam tikrų priežasčių nenurodoma. Vyko jie Vokietijon aplinkiniais keliais, sovietų nustatytu maršrutu, per Vilnių, Lietuvos Brastą, Varšuvą, Poznanę, Frankfurtą ant Oderio, Berlyną ir t.t. Artimiausias ir normalus kelias iš Suvalkijos Vokietijon per Rytprūsius, Karaliaučius, Dirschau, Frankfurtą ant Oderio uždaromas. Tačiau vietos susisiekimas tarp Lietuvos ir Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities vyksta normaliai, policinės ar maito sienos nėra.

Kalbėtasi apie kainas bei uždarbius, tuo pagrindiniu klausimu, kaip žmonės gyvena ir kuo minta. Pirmojo reikalingumo maisto produktų kainos Lietuvoje buvo prieš mėnesį tokios:

Bulvių centneris — 50 rb.
1 kg. miltų — 4,10 rb.
1 kg. paprastos dešros — 16 rb.

1 kg. geresnės dešros — 25-27 rb.

1 kg. lašiniu — 25-27 rb.
1 kg. sviesto — 27,5 rb.

1/2 litro bonka alaus — 2,40 rb.
1/2 litro bonka lietuviško stipresnio alaus — 3,20 rb.

1/2 litro valdiškos degtinės — 27 rb.

1/2 litro naminės (samogono) — 10 rb.

Vasariniai vėriški pusbačiai su guminiiais padais — 150 rb.

Pusbačiai su odiniais padais — 400 rb.

Vidutinės rūšies sovietų medžiagos kostiumas — 1.500 rb.

Atlyginimai:

Paprastas darbininkas uždirba mėnesiui 250-350 rb.

Soferis 200-350 rb.

Valytoja 275 rb.

Kaimo milicininko pagrindinė alga mėn. 350 rb.

Kolchozo darbininkas gauna 1 kg. grūdų ir 1,5 rublio už darbdienį.

Yra vienas kitas kolchozas, kur atlyginimai didesni, bet tai išimtis. Valdžia siekia kolchozų ir sovchozų darbininkų atlyginimus išlyginti, imant, suprantama, pagrindindan ne aukščiausią, bet žemiausią ar bent vidutinį atlyginimo laipsnį.

Kainų ir uždarbių sugretinimas aiškiai rodo, kad buitį yra sunki. Kas nori išsilaikyti, yra verčiamas ar tai dirbti "juodai", t. y. privačiai, pašalinį darbą, visais būdais kombinuoti, arba vogti, duoti bei imti kyšius ir t.t.

Vienu žodžiu, sovietinės Lietuvos ir aplamai kiekvieno komunistinio krašto gyvenimas teikia vaizdą: "bellum omnium contra omnes" (karas visų prieš visus).

Artimų, draugų, prietelių nėra. Kiekvienas gali išduoti, kiekvienas gali įskusti. Visi tokie "buržuazinio pobūdžio" jausmai aukojami kovai už būvį.

Kyšininkavimas labai paplitęs: apie žemesnių valdininkų kyšininkavimą netenka nė kalbėti, šios negerovės šaknys siekia toliau, — iki Vilniaus respublikinių ir net visasąjunginių ministrų kabinetų.

Lietuvišku žaliu girių nebėr, jos radikaliai iškirstos per partizaninį laikotarpį. Tais laikais miško medžiaga gabendavo Rusijos gilumon, dabar miško medžiagos trūksta pačiai Lietuvai.

Sudaryta miško kirtimo sutartis su Karelijos soc. respublika ir žadama aprūpinti Lietuvą

miško medžiaga iš Karelijos! Ideali sovietinė tvarka! Taip užplanuota, bet to plano vykdymo dar nesimato.

Bažnytinis gyvenimas tiesioginiai nebevežomas. Žinoma, kunigai algų iš valstybės nebegauja, ir bažnyčios apdėtos aukštais mokesčiais. Kunigus ir bažnyčias išlaiko tikintieji-parapijiečiai. Relingumas yra sumažėjęs, bažnyčias lanko daugiau senesnio amžiaus žmonės. Jaunimą stengiamasi atitraukti nuo bažnyčių lankymo, ruošiant bažnytinį apeigų metu įvairius, jaunimui skirtus parengimus.

Yra kai kurių teigiamų socialinių potvarkių, pvz. gimdymas namie — privačiai yra draudžiamas; gimdyvė siunčiama į rajono gimdymo namus ir privalo išbūti ten po gimdymo nemažiau 9 dienas. Iš kitos pusės sveikatos

priežiūra yra labai menka, nes trūksta paprasčiausių vaistų. Generalinis sovietinis vaistas nuo visų ligų yra vitaminas "C".

Susirašinėjimas su užsieniu stebimas ir registruojamas; kiekvienas susirašinėjimo žodis gali būti kurio nors norinio užsitarauti komunistuojančio pareigūno įvertintas kaip "šnipinėjimas". Todėl, juo mažiau rašyti, juo geriau. Užėjo kalba ir apie siuntinius, kas labiau pageidautina ten gauti. Maisto produktų stokos nėra, kas turi pinigų, gali nusipirkti visko, tad sūsti maistą neprasminga. Trūksta vaistų, avalynės bei apdaro. Ypač avalynės ir medžiagų kainos yra aukštos. Vienas metras geros vilnės medžiagos laisvoje rinkoje siekia 800 rublių ir daugiau.

Pasikalbėjimas, deja, buvo trumpas ir nesudarė progos paliesti daug kitų įdomių klausimų. Galbūt sekantį kartą pavyks tai atlikti.

J. B.

NESUSIVOKIMAS AR PIKTA VALIA?

Mūsų Vokietijos bendradarbio

Rugsėjo 14 d. vokiečiai-tremtiniai šventė savo "tėvynės" dieną ir ta proga įvairiuose Vokietijos miestuose įvyko dideli vokiečių-tremtinių suvažiavimai.

Nors oficialiai vokiečiai ir dedasi atsikratę siaurojo nacionalizmo, tačiau iš tų suvažiavimų vis labiau aiškėja, kad, ūkiškam klestėjimui augant, lygiagrečiai tarpsta ir naujoviškas vokiečių nacionalizmas. Vokiečių-tremtinių kalba darosi kaskart agresingesnė. Gera tam pavyzdį suteikė žemutinės Saksonijos pabėgėlių reikalams ministerio soc. dem. Hoefft Hannoverio pasakytą kalbą.

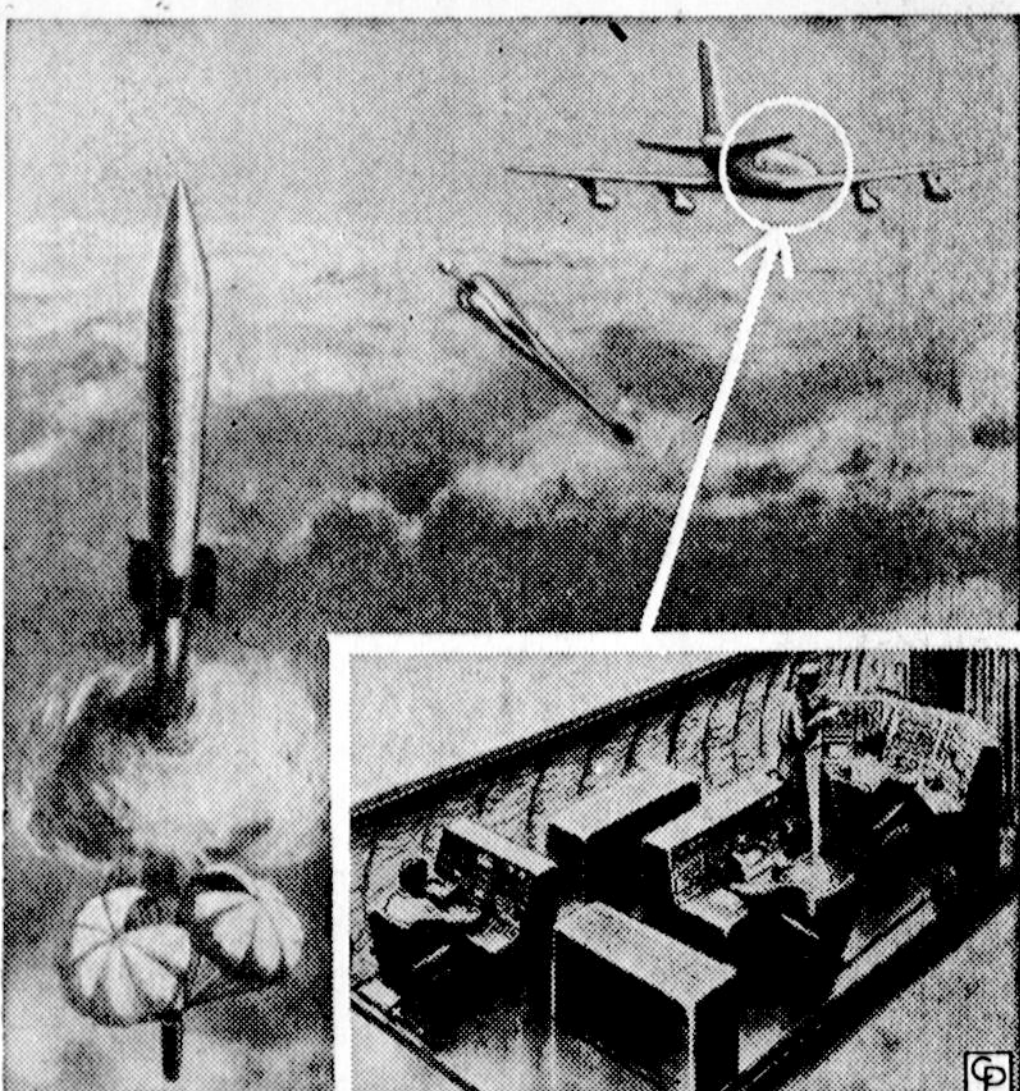
"Mes klausiamo pasaulio viešuma, Jungtinės Tautos, kurios 1948 metais San Francisco pasirašė žmogaus teisių chartą, ar tai buvo teisė, ar tai buvo žmogaus teisių pažeidimas, kas vyko prieš 13 metų Rytu Vokietijoje, Pabaltijo kraštuose (mūsų nabraukta). Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Rumunijoje ir Jugoslavijoje, šašiolika milijonų žmonių buvo atbėję nuo jų kilmės kraštų, pasmerkti nusavinus ju turta, ištrėmimui, atiduoti brutaliai sauvalei bei masiniam persekiojimui, kuomet nebuvo daroma skirtumo tarp kalto ir nekaltos, vyro ar moters, senelio ar

vaiko, turtingo ar vargšo, kuomet nusverdavo tik vienas faktas, kad esi vokiečiai."

Hoefft reikalavo iš visuotinio Jungt. Tautų susirinkimo atšaukti diskriminuojantį 1946 metų gruodžio 15 d. nutarimą, kuriame sakoma, kad iš Jungt. Tautų pabėgėlių organizacijos globos bei paramos yra išskiriamos 3 žmonių kategorijos: kriminaliniai nusikaltėliai, karo nusikaltėliai ir vokiečiai. Šis reikalavimas nerišamas su bet kuriuo materialiu reikalavimu pabėgėlių organizacijos atžvilgiu.

"Mums", pareiškė Hoefft, "svarbu vien būti žmogiškai realbiutuotais".

Pabaltiečiai džiaugiasi, kad vokiečių didžioji spauda ar kuris nors žinomas Vokietijos politikas užtaria Pabaltijo kraštus ir primena pasauliui, jog tie kraštai tebekenčia sovietine vergija. Bet šino atveju Pabaltijo kraštu paminėjimas mūsų džiaugsmo nesukėlė. Tvirtinimas, jog 1945 metais vokiečiai pergyveno Pabaltijo kraštuose ta natį, kas dėsiosi kai kuriuose Vid. Europos kraštuose, rodo, kad Hoefft arba visiškai nenusimano Pabaltijo kraštu bei jų vokiškos mažumos istorijoje, arba sąmoningai ir pikta skelbia insinujacijas.

Skraidantys oro biurai — taip pavadinta atmosferinių reikšinių stebėjimo sistema, kuri šiuo metu gaminasi JAV aviacija. Lėktuvai būsią aprūpinti radaru, instrumentų prigrūstomis raketomis ir kitais aparatais, kuriais būsiąs palaikomas nuolatinis ryšys su žemės stotimis. Piešinio dešinėje rodoma iš lėktuvo paleidžiama raketa, kuri galėsianti perduoti duomenis iš 15,000 pėdų aukščio, o parašytu leidžiami instrumentai (vidury) rinksią duomenis iš žemesnio aukščio.

Sienos ir Lietuva

Rugsėjo mėn. 15 d. Dirvoje buvo du straipsneliai apie Lietuvos valstybės sienas. Vienas kalbėjo apie Lietuvos Tyrimo Instituto knygą "Mažoji Lietuva", o kitas apie Amerikos Lietuvių Tarybos memorandumą, kuriuo ji atsakė vokiečių kalbą, kuri buvo įtraukta į Congressional Record.

Vokiečiai į Tarybos Memorandumą stipriai reagavo. Labai gali būti, kad jie reaguos ir į Instituto knygą. Tačiau, tai vis akademiniai dalykai: medžiaga tolimesnei atečiai. Gera, kad atsiranda žmonių, kurie įvairias problemas studijuoja ir aiškina.

Tačiau, lygiagrečiai su akademinių klausimais, reikėtų stipriau susirūpinti ir su aktualiais klausimais — pačia Lietuva byla, nes, atrodo, ji nėra moksliškai ir juridškai paruošta.

Vlikas paskelbė Eltos biuletenyje Nr. 15, kad jis kreipiasi į Jungtines Tautas, prašydamas svarstyti Lietuvos laisvės klausimą. Nors, suprantama, tas klausimas nebus šioje sesijoje svarstomas, nes jis dar nėra paruoštas. Tačiau, jeigu jis būtų svarstomas, ar mūsų veiksniai bei diplomatai galėtų ekspertiškai Lietuvos bylą ginti — ar ji paruošta? Atrodo, kad ne.

Yra dokumentu ir daug medžiagos, kurie buvo ALT surinkti Kongresinės (Kerstenio) Komisijos Pabaltijos Valstybių užgrobito tyrinėjimo metu. Ta medžiaga tebėra palaida, neišsijoti ir nesuklasifikuota. Turėtų ja kas nors sutvarkyti, papildyti ir atitinkamas formas sudėti.

Būtu natūralu, kad ta medžiaga sutvarkytų ALT. Tas, bet ieigu jis nesutinka tai padaryti, gal būtų geriau kam nors kitam, k. t. Studijų Institutui, Lietuvos Laisvės Komitetui, ar kam kitam. Juk ta medžiaga yra lietuvių. Į ją sudėta nemaža darbo ir pinigų. Ji neturi pražūti.

VISAM PASAULY

• Jungtinės Tautos nutarė dar metams atidėti komunistinės Kinijos priėmimo klausimą. Balsų skaičius (44 prieš 28, 8 susilaikanti) rodo, kad dauguma, kuri palaiko JAV, mažėja.

Nepaisant sovietų protestų, JT darbotvarkę nutarta įtraukti komunistinės Vengrijos įvykių premjero Imre Nagy, gen. Pal Maletier ir kitų 1956 m. sukilimo vadų nužudymus.

• Alžiro sukilėliai, paskelbę provizorinės vyriausybės sudarymą, pradėjo plautas masto puolimus prieš prancūzus. Nerimas sėjamas ir pačioje Prancūzijoje. Daugely vietų rasta paruoštų sprogdinimui namų gamybos bombų.

• Libane gen. Chebab, kariuomenei patruliuojant sostinės gatvėse ir gyventojams neleidžiant išeiti į gatves, perėmė prezidento pareigas. Premjeru greičiausiai būsiąs paskirtas Raschid Karami, musulmonas. Prezidentas numato pats vadovauti Libano kariuomenei. Įžanginėje savo kalboje jis pareiškė, jog reiklausias skubaus JAV įguly atitraukimo.

Vos tik spėjus atšaukti 24 valandas trukusius judėjimo suvaržymus Beiruto gatvėse prasidėjo karštos kautynės tarp sukilėlių ir kariuomenės dalinių.

Kautynių metu JAV lėktuvai skraidė viršuje miesto, tačiau ligšiol dar neturima žinių, ar ku-

ČIANGKAIŠEKAS ĮTIGINĖJA JAV PRADĖTI OFENZYVĄ

JAV ir komunistinės Kinijos pasitarimai dėl ginklų paliaubų Formozoje vis dar tebėra bevaisiai. Pasikalbėjimų turinys slepiamas, tačiau stebėtojai jau nustatė, kad ir trečiajame Jacob D. Beam susitikime su Vang Pingnanu nepasiekta jokio progreso, ir visos derybos greičiausiai pasibaigiančios be jokių rezultatų.

Formozoje antradienį Čiangkaišekas tris valandas tarėsi su adm. Harry D. Felt, JAV kariuinių pajėgų Pacifike vyriausioju viršininku. Čiangkaišekas jau seniai nori pradėti ofenzyvą prieš komunistų valdomą Kinijos žemyną. Šiame pasitarime jis įtikinėjė adm. H. D. Felt, kad Amerika turėtų išplėsti savo akciją ir jį paremti.

Washingtonė sakoma, kad JAV politika šiuo metu esanti laukti Varšuvos pasitarimų pasibaigos ir, jiems pasibaigus, nesėkmingai, Formozos klausimą perduoti Jungtinėms Tautoms.

Tačiau privačiai JAV vyriausybės atstovai pripažįsta, kad Washingtonė esama daugiausia palankio pritarti Čiangkaišeko linijai, negu viešai kalbama. Dabartinis delsimas, nesimant ofenzvinių veiksmų, galis tik iššaukti komunistų invaziją į Formozą, ir didesnio ar mažesnio masto karas, kurio bijant, nesivėžtama ofenzvyvos pradėti, galėtų kilti tiek vienu, tiek kitu atveju. Kita skatinanti aplinkybė yra tiekimas. Šiuo metu į užblokuotas salas paiegiama mažiau pristatyti maisto ir kitų reikmenų, negu ten suvartoja. M. Lūkuravičius galis tik įvesti prie bado ir šaudmenų stokos apsuptyse salose.

Kokio masto JAV parama būtų, leidis Čiangkaišekui vykdyti savo užsimojimus, tuo tarpu dar nekalbama. Galbūt tuo tarpu būtų pasitenkinta tik pakrančių bombardavimu ir padidėjusia laivyno veikla.

Zvalgybos pranešimai iš Quemov sako, kad tuo tarpu toje srityje dar nėra pastebėta komunistų pasiruošimų tiesioginei invazijai. Tiesa, komunistų kariuomenės dalys ir einklu kiekis tebedidinamas Fukieno krante priešais Quemov salą, tačiau laivyno telkimo dar nepastebėta.

Formozą, kaip stebėtojai įsivieškia, vadinama "Pacifiko Gibraltaru". JAV ten telkia vis naujus kariuomenės dalinius ir įinklus. Daug naujų karinių vienetų nermesta iš pačios Amerikos.

rie nors amerikiečių daliniai kautynėse dalyvavo.

• Lenkijos premieras Gomulka ir kiti vadovaujantieji komunistai, kaip dabar natūra, praeitą mėnesį lankėsi Sovietų Sąjungoje ir tarėsi su Chruščiovu. Tai buvo pirmas Gomulkos susitikimas su Chruščiovu po pastarojo vizito praeitą sausio mėnesį.

• JAV laivynas paskelbė sėkmingai išbandęs būdus debesims sudaryti ir išsklaidyti.

Iš susitikimų Tabor Farmoje. — Valdas Adamkavičius, Bronys Raila ir Marius Katiliskis. Dirvos nuotrauka.

Greitieji sprausminiai naikintuvai F-104, kuriais buvo pasiektas pasaulinis greičio rekordas (1,404 mylių per valandą 90,000 pėdų aukšty), numontavus sparnus, pakraunami į transportinius lėktuvus ir drauge su įgulomis pasiekia Formozą per dvi dienas. Nacionalistinės Kinijos lakūnai apmokomi naudoti modernius sprausminius F-100 naikintuvus (minimalinis kursas 10 valandų).

Jau baigtos įrengti Nike-Hercules raketų bazės. JAV aviacija yra įrengusi Matadorų iššovimo

bazės. Iš JAV į Pacifiką pasiųstas pirmasis JAV raketinis batalionas — 700 vyrų su 4 baterijomis po 12 raketų iššovimo taškų.

Paskutinėmis žiniomis, virš Kinijos žemyno įvyko pirmosios didelio masto oro kautynės tarp nacionalistų ir komunistų sprausminių. Nacionalistai numušė 11 komunistinių MIG ir greičiausiai sunaikinę kitus 6 lėktuvus kovoje su 100 prieš lėktuvų. Patys nepraradę nė vieno iš kovoje dalyvavusių 32 Sabrejetų.

Peipingo radijas paskelbė, kad buvę sužaloti keli nacionalistų lėktuvai, tačiau nacionalistų pergalės nepaneigė.

IDĖJŲ ĮGYVENDINIMAS PRIKLAUSO NUO ORGANIZACIJŲ VADOVŲ

Pasikalbėjimas su Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininku inž. Eugenijum Bartkum

EMILIJA ČEKIENĖ

Besilankant Chilagoje, teko plačiau išsikalbėti su ALT S-gos pirm. inž. Eug. Bartkum lietuviškos veiklos bei ideologijos klausimais, su kuriais iš jų bandysiu supažindinti ir Dirvos skaitytojus.

— Kodėl Jūsų organizacinis susidomėjimas sustojė ties ALT S-ga ir jai skirate beveik visą nuo tiesioginio darbo laisvalaikį?

— Į šį klausimą nelengva atsakyti. Manau, kad Liet. Tautinės S-gos kilni idėja manye yra prigijusi nuo pat vaikystės dienų. Pasaulėžiūros formavimuisi galbūt, turėjo įtakos ir mano tėvo (dr. J. Bartkaus) autoritetas. Be to, dėmesį stipriai patraukė jau viltininkų pradėtas ideologinis kelias, kuriuo jieėjo, brandindami visa, kas buvo gera bei kūrybinga savo tautai, ar iš jos kilę lietuviškos kultūrinės vertybės. Tai vertino jie kritiškai, bet teisingai, tolerantiškai.

Taigi, ALT S-gos idėją laikau tartum savyturiu, kurį ir pasirinkau savo gyvenimo aukščiausiąją vertybę bei pasaulėžiūrą. O tokiu darbu manau, kaip tik ir būtina pats gražiausias bei stipriausias gyvenimo laikotarpis, kol siekiamos idėjos išlieka kilniais idealais, nesuteptos nei garbės troškimu nei materialine nauda, kol jie nepradedą blukti, kas neretai pasitaiko gerokai vyresniame amžiuje.

— Kokie dabartiniai ALT Sąjungos tikslai išsivijoję?

— Vienas iš svarbiausių ir konkrečių uždavinių, kaip ir kiekvienos lietuvių organizacijos, yra lietuviškos išlaikymas, nes be jos būtų galas ir visoms mūsų organizacijoms ir didelės nuostolis tautos atečiai. Todėl skiriu didelę reikšmę sudarymui tinkamų sąlygų išsivijos jaunimo tarpe ugdyti tvirtų ideologinių asmenybių, kurios testų vyresniųjų vedama kovą su nutautimu ir stiprintų pirmo eilės s-gos narius ir plačią lietuvių visuo-

menę tautinį sąmoningumą, vienybę bei kūrybingumą.

— Kaip suprantate vienybę, ir kokių būdu ALT S-ga jos siekia?

— Žodis vienybė paskutiniuose visuose laiku labai linksniuojamas, tačiau veikla, kurioje tokia vienybė labiausiai būtų reikalinga, dažnai rodo priešingai, jos net nepageidaujama, bet dar net sąmoningai ardoma. Gi LT S-ga tiki, kad labartiniu laiku Lietuvos skriaudoms laisvajame pasauly ginti, tautiniam susipratimui kelti, labai didelės svarbos turi apjungimas visų lietuviškų jėgų. Kitaip sakant, vienybė yra mūsų pagrindinė sąlyga sėkmingesnei kovai už tautinę gyvybę, tautos kūrybinę pažangą bei jos nepriklausomybės atstatymą.

Todėl ALT S-ga jos siekia visais galimais būdais ir visose srityse, einant tolerancijos ir laisvo susitarimo keliu. Aktyviai dalyvauja ALTe, PL B-nė, BALFe ir remia jaunimo organizacijas. Tačiau, kai atsiranda prisidengusių vienybės vardu savo nuomonę ne demokratiniiais metodais norinčių primesti kitiems, tokiu atveju s-ga lieka prie savo nusistatymo ir užsibrėžtų tikslų siekia atskirti.

— Kaip matau, Jūs labai didelių vilčių dedant į jaunimą, tad kuriuo būdu ALT S-ga su juo bendradarbiauja bei remia?

— Jaunimui vienybė lengviau pasiekiamas, ir jie greičiau už vyresnius suranda bendrą kalbą. Jo dvasioje tartum dar tebeglūdi Adamo Mickėvičiaus įdiegti žodžiai: "Išvien jaunieji prieiteliai, bendroje laimėj mūs keliai". Tai vienybė, kurioje pamirštama visi skirtingumai, kuri plaukia iš lietuviško prado, lietuviškos, jaunatviškos širdies. Tai vienybė, kuri savo darbams nemato jokių kliūčių ir pasiruos kalnus nuversti. Mes troškime tik tokios vienybės.

ALT S-ga remia jaunimo su (Pėrkelta į 6 psl.)

DIRVA THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D. Jos (Inkorp. ne pelniui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00, įsteigta 1915 metais.
Atsk. Nr. kalna 10 centų.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mielie (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Lietuvių medikų korporacija Fraternitas Lithuania šį seštmadienį ir sekmadienį, rugsėjo mėn. 27-28 dienomis, Chicagoje, mini 50 metų sukaktį. Pati korporacija, gimusi prieš Pirmąjį pasaulinį karą Rusijoje, savo veiklą, Nepriklausomybę atgavus, perkėlė į Lietuvą ir ją išvystė. Jos tikslas buvo ir, žinoma, tebėra, profesiniais ir dvasiniais ryšiais jungti lietuvių medikus medicinos mokslo ir Lietuvos kultūrai kelti.

Fraternitas Lithuania savo eilėse jungė labai aktyvių mūsų medicinos darbuotojų būrį, kurie, be tiesioginių medicinos pareigų, Lietuvos valstybiniam gyvenime ėjo ir kitas atskaitingas pareigas. Dalis tos korporacijos narių dabar gyvena JAV, verčiasi medicinos praktika, aktyviai dalyvauja visuomeniniame, kultūriniam ir politiniam lietuvių gyvenime. Net ir dalis korporacijos steigėjų, kuriais buvo — Vl. Nagevičius, Pr. Sližys, K. Oželis, L. Janulionis, Vl. Ingelevičius, J. Brundza, Ant. Petraitis, M. Nasvytis, J. Žemgulytis ir J. Marcinkus, pasiekė šį kraštą. Dalis iš steigėjų mirė nuo okupantų kankinių mirtimi, dalį jau senatvės našta palaužė, bet dar gražus steigėjų būrelis ir toliau tebedirba ir tebesirūpina anais jaunystėje skelbtais idealais.

Korporacijos veikėjai, minėdami 50 metų sukaktį, išleido rūpestingai paruoštą leidinį "Fraternitas Lithuania 1908-1958". Leidinys gausiai iliustruotas, beveik 400 psl., skoningai išleistas. Leidinio įžanginį rašinį yra pasakė Prof. med. dr. Kazys Oželis, Dr. Antanas Matukas ir Dr. Balys Matulionis. Jame, to leidinio iniciatoriai, sako:

"Su mūsų korporacijos broliais iš Nepriklausomos Lietuvos laikų, kurie liko anapus geležinės uždangos, nebėrime jokio ryšio ir nieko tikro nežinome apie jų likimą. Permanentinio teroro ir mūsų Tautos genocido sąlygomis, jie, be abejojimo, negali drįsti apie tautinę organizaciją, kokia yra buvusi Nepriklausomoje Lietuvoje mūsų Fraternitas Lithuania. Mes, minėdami mūsų korporacijos 50 metų sukaktį, anu Laisvės laikų bendrą idealą ir bendrojo darbo brolius dabar prisimename su pagarba ir didžiu ilgesiu".

Nemažas būrys Fraternitas Lithuania narių, gyvenančių laisvose kraštuose, yra nuolatiniai Dirvos skaitytojai, o kai kurie iš jų ir dosnūs rėmėjai. Tat mums ir šiuo požiūriu miela, tokią brangią sukaktį švenčiančius Fraternitas Lithuania narius pasveikinti, palinkėti nuolatinio aktyvumo ir pilno, Tėvynei duotų pažadų, tesėjimo.

Didžiojo daugumoj Fraternitas Lithuania nariai ir šiame krašte yra gerai įsikūrę. Gal tik vienas kitas iš vyresniųjų nebepajėgė prasimušti per naujai jiems pastatytas medicininio darbo užtvartas. O tiems iš mūsų, kurie geriau įsikuria, Tėvynės požiūriu ir sunkesnės pareigos atitenka. Jei jau kuris negali savo kas-

dieniniu darbu atiduoti pridėdamas duoklės, tas gali tai nesunkiai išlyginti materialine parama. Ir pačiai Fraternitas Lithuania korporacijai bus didelė garbė, jei jos nariai, eidami saviems kraštui kelias, bus lygiai tiek pat pasidarbavę, kiek yra pasidarbavę jų pirmtakūnai, gražią korporacijos darbą iš svetimo krašto parnešę į savo Tėvynę, ją išugdę ir jaunesniuosisiais taisyklėmis išvedę. Su ta darma mums ir reikia gyventi, kad laisvi būdami saviesiems laisvę padėtume išsikvoti ir svetur neprapuolę namo sugrįžtume.

BOSTON

A. L. T. S-gos pirm. inž. E. Bartkus, specialiai atskridęs į Bostoną skyr. rengtą Tautos šventės minėjimą, buvo apsisotęs pas B. J. Vaičiūčius. Dalyvaujo minėjime, vakarienėje, atidengė adv. A. Olio portretą kaip mecenatą ir dar rado galimybės aplankyti: A. Bačiūlio, B. Galinio, A. Gustaičio, V. Izbičko, J. Kapočiaus ir S. Santvaro šeimas, tai tikrai "skraidantis pirmininkas".

A. L. T. S-gos Bostono skyrius, skubiai vykdęs namo atnaujinimo darbus, juos tęsia ir toliau, nes tų darbų vis atsiranda.

A. L. T. S-gos Bostono skyrius pradėjo organizuoti Dr. V. Kudirkos 100 m. sukakties minėjimą. Dr. V. Kudirkos minėjimo ir portreto, kurį minėjimo metu atidengs, globėju-mecenatu sutiks būti Juozas Kapočius, kuris leidžia Dr. V. Kudirkos biografią, paruoštą A. Merkeliui.

Laisvės Varpo radijo vadovybė pradėjo organizuoti kiekvieni programai vedamuosius, kad

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas užlarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376

Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso REpublic 7-5020
Namų WALbrook 5-3763

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Tęjimas iš Rockwell St.)

VAL.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Seštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

Kas ir kur?

• Bostono Dramos Sankūris, vadovaujamas Antano Gustaičio, su 35 vaidintojais, spalio mėn. 25 ir 26 dieną atvyksta į Chicago, kur Marijos Aukšt. mokyklos salėje suvaidins K. Inčiūros — A. Gustaičio 6 pav. pjesę "Vincas Kudirka" ir latvių rašytojo V. Karklins 3 veiksmų komediją "Raudonasis vynas". Abiejuose vaidinimuose dalyvauja žinomi lietuvių aktoriai: Henrikas Kačinskas, Antanas Skėma, solistas Stasys Santvaras ir kiti. Sambūrį kviečia Dr. V. Kudirkos 100 metų minėjimo komitetas Chicagoje.

• Poeto Algimanto Mackaus ir Dalios Juknevičiūtės jungtuvės įvyks Chicagoje spalio mėn. 4 d. Kaip Chicago Meno Instituto stipendininkė D. Juknevičiūtė apvažiavo Europos muziejus ir meno galerijas ir neseniai sugrįžo į JAV.

• LITUANUS vajas rezultatai dar nėra žiaugsmingi, nes nuo rugsėjo 1 iki rugsėjo 20 į LITUANUS išdą atėjo tik 448 doleriai iš 88 aukotojų. Daugiausia aukoję Chicago (35 aukotojų — 178 dol.), toliau seka New Yorkas (19 aukotojų — 101 dol.), Clevelandas (17 aukotojų — 86 dol.) ir įvairios kitos vietovės (17 aukotojų — 83 dol.). Kiekvieno au-

palengvinus programos vedėjui ir davus progos pasireikšti naujoms jėgoms atskirais klausimais.

Tokių vedamųjų seriją pradėjo J. Vaičiūtis — Laisvės Varpo sekretorius, temomis: 7. IX. V. auto Didžiojo karūnacija ir Tautos šventė — rugsėjo aštuntoji, 14. IX. Vytautas Didysis — Lietuvių patriotas — Tautinės politikos vykdytojas.

Šiomis dienomis Laisvės Varpo vadovybė atskirais laiškais kreipiasi į savo radijo klausytojų rėmimo reikalu bent po 10 c. už kiekvieną sekmadienį.

B. Kapočiūtė rugsėjo 19 d. išvyko studijoms į Paryžių — laivu iš New Yorko.

Arch. V. Meiliūnas, atvykęs iš Australijos, apsistojo Bostone ir pradėjo dirbti savo specialybėje.

kotojo vidutinės aukos dydis — 5 dol.

Tikimasi, kad mūsų visuomenė parems jaunimo darbus ne vien tik gražiais paskatinimais, bet ir konkrečia parama. LITUANUS vajas vyksta visą rugsėjo mėnesį. Aukos siųsti: LITUANUS, 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

• Lietuvių Studentų Sąjungos Philadelphia Skyrius rugsėjo mėn. 27 d., 8 val. vakare, International Institute (645 N. 15 g.) ruošia linksmą Initium semestrui. Kviečiami visi Philadelphia ir artimesnių kolonijų studentai.

• Dariaus-Girėno paminklo atidengimo ir pagerbimo ceremonijos Brooklyn, įvyks Lituania aikštėje, Union Ave., spalio 19 d., 3:30 val. po pietų. Išsklėsiame dalyvaus New Yorko miesto aukšti pareigūnai ir svečiai. Dalyvavimas laisvas.

Banketas ir meninė programa įvyks tą pačią dieną, 6 v. v., Lietuvių Piliečių Klubu salėje, 280 Union Ave. Bilietai po \$3.50. Organizacijos ir visuomenė kviečiamos iš anksto užsisakyti bilietus, pašto perlaides ir čekius adresuojant: Darius Girėnas Monument Fund ir pasiunčiant išdininkui Mr. P. J. Montvila, 85-66 98 St., Woodhaven 21, N. Y., tel. VI 7-8936. Taipgi bilietų galima užsisakyti pas Komiteto Finansų Sekretorių, adv. S. Breidį, jr., 37 Sheridan Ave., Brooklyn 8, N. Y. Tel.: AP 7-7083; pas Komiteto vicepirm. Bronę Spūdienę. Tel.: MI 2-2970 ir pas kitus Komiteto narius.

DETROIT

MALONIOS LIETUVĖS IR MALONŲ LIETUVIAI!

Didžioji lietuvių derliaus diena čia pat, t. y. ateinantį seštmadienį. Tą dieną Balso vadovybė kviečia visas ir visus geros valios lietuvių-viurį didžiąją tulką. Toji diena įrodys, kiek mes vis dar laikomės krikščioniškos artimo meilės ar humanizmo principų. Jei Balso vadovybė tik didelėmis pastangomis išgavo iš miesto valdžios leidimą viešai rinkti alų, tai mes turime būti dėkingi Balso vadovybei ir visiems, kurie padėjo.

MEŠKERIOJIMAS... GERI DRAUGAI... IR STROH'S

Tai gyvenimas!

Dabar už vietines kainas

Vienintelis

Amerikos ugnim
virtas alus!

Ne tiek žuvis, kiek
žuvaui! Ten drau-
gai, ten smagu... ir
ten Stroh's alus!
Taip, meškerė ir
Stroh's... tai gyven-
nimas!

Jums patiks

Stroh's

Jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

DETROITO MERGAICIŲ CHORAS

Radio Klubas turi didelį malonumą pranešti lietuviškai Detroito visuomenei, kad Detroito Birutietės Moterys suorganizavo mergaičių chorą, turintį daugiau kaip 40 dainininkių ir mergaičių okteta, o Radio Klubas suorganizavo savo dainų ansamblį — Radio Vyrų okteta. Vyrų oktete sutiko dainuoti šie dainininkai: Balys Bugenis, Pranas Gobis, Edvardas Skiotys, Adolfas Armalis, Algis Bražėnas, Pranas Petravičius, Česlovas Anušis ir Stasys Sližys. Mergaičių chorui ir oktetai ir Radio vyrų oktetai vadovauja muzikas Stasys Sližys, kuris yra ir Radio Klubu vicepirmininkas. Jauna pianistė Liucija Mingelaitė yra abiejų vienetų akompaniatorė. Ponui Stasiui Sližiui ir visiems dainininkams Radio Klubas linki sėkmės ir nekantriai laukia dainininkų pasirodymo per radiją ir scenoje.

PRANEŠIMAS RADIO KLUBO NARIAMS

Pranešame iš anksto visiems Radio Klubu nariams, kad visuotinis radijo klubo narių susirinkimas įvyks spalio 12 dieną, tuojau po pamaldų, buvusios lietuvių svetainės patalpose. Tą dieną bus skaitytos Radio Klubu veiklos apyskaitos, radijo klubo gegužinės apyskaita ir svarstomi labai svarbūs klubo reikalai. Visi nariai prašomi spalio 12 dieną, dalyvauti susirinkime. Pakvietimai ir pranešimai raštu nebus siunčijami taupumo sumetimais.

SANTAROS SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, rugsėjo mėn. 28 d., 12 val. šv. Antano parapijos mokykloje įvyks Lietuvių Studentų Santaros Detroito skyriaus susirinkimas. Semestro pradžios proga pritaikyta paskaita skaitys Dr. inž. Stasys Juzėnas.

Visi besidomąjį kviečiami atsilankyti.

Radio klubo parengimų kalendorius:

Lapkričio 8 dieną Radio Klubu vakaras, dalyvaujant humoristui Vitaliui Žukauskiui, buvusios lietuvių svetainės salėje, ir gruodžio 31 dieną, Naujų Metų sutikimo balius, Riverside Temple salėje, Hubbard ir Beagly gatvių kampe.

Padėka

Radio Klubas reiškia padėką ponui Jonui Nakui ir Gaivo krautuvės savininkams ponams Patalauskui ir Petrulioniui už gražias dovanas Radio Klubu gegužinei.

• Detroito "Baltijos" tunto adjutantas vyr. sklt. J. Kirvelaitis ir LK Mindaugo skautų dr. vės draugininkas vyr. sklt. A. Zaprackas pasitraukė iš eilėtujų pareigų. Naujuoju tunto adjutantu paskirtas vyr. sklt. A. Plečkaitis, o mindaugėnu draugininku — sklt. A. Griškėlis.

Detroito "Baltijos" tunto įsteigta skautų vyčių draugovė Jos vad. išrinktas pskt. Vladas Simutis. Naujai įkurtas skautų vyčių būrelis pasirinko Zenono Tarvainio vardą.

WATERBURY

Vietos skautai ir skautės, Tėvų Komiteto padedami, ruošia tradicinį kaukių vakarą. Vakarą įvyks lapkričio 29 dieną šv. Juozapo parapijos didžiojoje salėje.

Waterburio ir apylinkių jaunimas jau dabar ruošia kauketam vakarui. Geriausias kaukės vakaro metu bus premijuojamas.

Waterburio skautų-čių ruošia mas tradicinis vakaras kas metas sutraukia didelį jaunimo būrį iš Connecticut ir kaimyninių valstybių. Ir šiemet tikimasi, ta proga, daug jaunimo atsilankant Waterburio.

IŠ LAISKŲ REDAKCIJAI

PASTABOS DĖL PLB SEIMO

PLB Seimo prezidiumą palietęs "Urašų" skyrus tik paliudija seną ir negincijamą tiesą, kad dar nėra buvę ir, greičiausiai, nebus politikų, diplomato, visuomenės veikėjo ir dargi PLB Seimo pirmininko, kuris visiems įtikytų ir visiems patiktų. Todėl tenkinsiuos tik keletu faktiškų patikslinimų.

1. Seimo reguliavimas nenumato svečių dalyvavimo Seimo diskusijose. Dėl išimties — p. V. Rastenis pareiškė norą jame dalyvauti, — norėdamas jo norą patenkinti, turėjau gauti Seimo sutikimą.

2. Asmenis skaityti Seimo atsisaukimams į laisvasias pasaulio tautas (anglų kalba) ir į lietuvių okupuotoj Lietuvoj (lietuvių kalba) pranko Seimo Sumanymų Redakcijos Komisija, ne Seimo pirmininkas.

3. Seimo rezoliucijas ir atsisaukimus redagavo ne Seimo pirmininkas, o Seimo Sumanymų Redakcijos Komisija.

Vaclovas Sidzikauskas,
PLB Seimo Pirmininkas

\$20,000 IŠ NAUJŲ PRENUMERATORIŲ!...

Tik parbėgęs iš darbo ir nespėjęs nusiplauti alyvuotų rankų, permečiau Dirvos 70 Nr. Ant. Justačio straipsnį "Iškilmingai per Kalbučių ir Klausėčių ūlyelę" ir rašau šiuos linkėjimų žodžius:

Die, duok Antanui Gustaišiui stiprybės daugiau tokių straipsnių parašyti, o Dirvos redaktoriui gilius išminties juos atlaipinti. Ir jei atsirastų daugiau anasių straipsnių, per sekančius metus \$20,000 Dirva surinks ne iš aukotojų, bet iš naujų prenumeratorių!

Ignas Šajauka,
St. Catharines, Canada

REIKIA GAZNESNES DIRVOS

Nors galėjau palaukti anketos, kurią zadėjot atspausti laikraštyje, tačiau iš anksto pasisakau už laikraščio dažninimą, bet ne už laikraščio puslapių didinimą. Laikraštis yra informacinio poūdio objektas, bet ne knygos ir studijinio žurnalo. Todėl laikraštis turi būti gaunamas dažniau, nors ir 4 puslapių. Mano ir laugelio kitų nuomonė yra tokia: geriau keturių puslapių, bet dažniau, negu 8 puslapių ir rečiau. Kad aš pasisakau už laikraščio dažninimą, bet ne didinimą.

A. Musteikis, Detroit

NORWOOD

Balso 22 sk. Norwoode, talkinčiant Bostono ir Brocktono Balso skyriams, 1958 m. spalio 5 d., 3:30 val. p. p. Lietuvių salėje, 13 St. George Ave., Norwoode, rengia iškilmingą metinį rinkimą.

Programoje: Pirmą kartą Norwoode naujieji liaudies šokiai, jų tarpe "Sadutė". Atlieka O. Ivaškienės vadovaujama Bostono Tautinių Šokių Grupė. Liaudies dainų solo: atlieka p. A. Kontrimas, akomponuoja muzikas p. V. Kamantauskas. Šokiai ir įvairenybės. Gros p. Šmito pramoginis orkestras iš Brocktono.

Visi Norwoodo, Bostono ir apylinkių lietuvių nuosirdžiai kviečiami dalyvauti bankiete ir tuo paremti kilnų lietuvių šalpos darbą. Pakvietimus prašome įsiųgti anksčiau; jie yra gaunami: Postone, pas Balso v-bos p-ką p. A. Andriulionį.

Brocktone pas v-bos p-ką p. Gofensą ir

Norwoode pas visus valdybos narius t. y. A. Tumą, P. Blažį, K. Šimėną, F. Zarankienę, Br. Kovą ir platintuos Iz. Vasiliauskienę ir kitus. Rengėjai

RYTŲ IR VAKARŲ SKILIMAS MENO KŪRYBOJE

Muzika ir dailė už geležinės uždangos

VLADAS JAKUBENAS

II

Kitoje geležinės uždangos pusėje būklė irgi turi savo didelių ribotumų, bet yra griežtai prieštaringa. Sovietuose menas yra valstybės remiamas, globojamas, bet ir kontroliuojamas. Per pirmus kelio dešimt metų po Spalio revoliucijos moderninės "kairiosios" kryptys buvo laikomos kaip tik tarybinėmis. Sovietų talentingasis kompozitorius Sestakovas rašė itin naujoviškame stiliuje ir šio viso pasaulio (ir vakarietiško) šių dienų kompozitorių avangarde. Nuo jo neatsilikio ir sovietinių kompozitorių prierauglis.

Moderninės kryptys buvo gerokai jaučiamos ir tapyboje; tetratruose Vachtangovs stebino žiūrovus keistais veikalų pastatytais; naujoviškais keliais ėjo ir poetai bei rašytojai. Menas buvo tik pats sau, remiamas, bet nevaržomas.

Tačiau 1936 ar 37 metais trenkė perkūnas. Pats Stalinas, mėgęs tam tikras, bet ne visas repertuarines operas kažkaip užėjo į Šostakovičiaus naujoviškos operos spektaklį. Opera buvo satyrinio turinio; vadinosi "Mcen-sko apskrities Lady Macbeth"; muzika buvo gerai pritaikyta prie karikatūrinio veiksmo, bet gerokai moderniška, paremta disonansuojančiais sąskambiais. Publikoje ji turėjo gero pasisekimo. Stalinas, didžiai pasipiktinęs, išėjo iš antro operos veiksmo.

Nuo to prasidėjo didelis sovietinio meno pertvarkymas; jis buvo įstatytas į vėžes, kurios galioja ir dabar. Šostakovičiui visai atgailavo, pažadėjo pasitaisyti; jis pagyveno užmiršime porą metų. Parašęs naują, paprastesnį skambesį simfoniją, buvo iškilmingai gražintas į garbę. Visi muzikai, poetai, rašytojai, dailininkai, režisieriai gavo pakartotinai "pylos" ir palaikomi "formoje". Bandęs priešintis režisierius Vachtangovs dingo be žinios.

Menas buvo gražintas maždaug į XIX amžiaus antros pusės būklę ir atrodo, ten jis tvirtai ir pasilieką. Menininko uždavinys nebėra duoti ką nors naujo, vengti nudėvėtų priemonių; jis privalo kurti nustatytomis priemonėmis, jo menas turi būti "suprantamas masėms", liaudiškas.

Praktiškai tai nevisuomet įvykdoma: ir vėliau rašytouose sovietų simfoniniuose ar kameriniuose kūriniuose pasitaiko vertingų veikalų, vargu ar su-

prantamų nepasiruošusiam klausytojui. Tačiau tiek muzika, tiek tapyba, tiek literatūra yra grąžinta į tvirtas "marksistinio realizmo" vėžes; bet kuris drąsesnis naujoviškumas vadinamas "vakarietišku formalizmu" ir griežtai smerkiamas.

Antra vertus, teisybė verčia pripažinti, kad sovietuose menas iš viso, o meno kūryba, kaip jo dalis, laikoma kažkuo svarbiu ir reikšmingu. Atrodo, laikoma nuosirdžiai, o ne vien dėl meno naudos politikai. Pagal kažkokią keistą tradiciją iš pačių pirmųjų Lenino ir Dzeržinskio naikinamojo teroro laikų režimo ranka sunkiai pakildavo prieš žymius menininkus. Jų tik vienas kitas buvo suaudytas ar ištremtas; paprastai jiems užtenka viešai atgailauti ir darbais įrodyti savo pasitaismą.

Ir dabartinės Lietuvos menas yra įstatytas į visai Sovietų Sąjungai galiojančias vėžes, su visais apribojimais ir privilegijomis. Naujų kūrinių prirašyta daug, tiek jau po truputį mirštančio senimo, tiek ir priaugančio jaunimo. Kūrybai sąlygos yra geros; daugelis muzikų, dailininkų, rašytojų iš to ir gyvena. Tai kas rašoma yra malonu klausyti, malonu žiūrėti. Muzikų darbuose ausies neužgauna jokie aštresni naujoviški sąskambiai; dailininkų paveiksluose matysis realius, nors mums nevisuomet priimtinus vaizdus; prieš akis nemirgės jokie problematiški spalvų junginiai. Jaunujų kompozitorių kūriniuose girdėti jaukus Čaikovskio, Blinkos, Grečaninovo ir kitų praeito šimtmečio rusų autorių atgarsiai. Pavyksta vykusiai panaudoti ir lietuvių liaudies melodijas.

Tokios rūšies neprobleminga, bet šiaip ar taip prie "rimtos" muzikos priskirtina kūryba, vokiškai vadinama "Gebrauchsmusik" (muzika, tinkama vartoti) mums iki tam tikro laipsnio buvo reikalinga; nepriklausomybės laikais mes jutome tam tikrą spragą tarp publiškai sunkiai suprantamų naujoviškų arba per daug jau primityvių, iš tautos atgimimo aikotarpio kilusių veikalų. Bet... čia yra vienas "bet". Peržiūrėjęs Lietuvoje išleistu naujų dainų ar instrumentinių kūrinių sąsiuvinį, pajunti kad... neįdomu, kad visa tai jau girdėta ir matyta, nors sakoma su nuotaika, su jausmu, net su įkvėpimu, iš vakarietiško taško tokie kūriniai visai nėra įdomūs; jais

čia, išskyrus lietuvių, niekas nesusišėmė.

Nepretenduojų į dailės meno žinovus, bet atrodo, kad panašus įspūdis gaunasi, peržiūrėjus Lietuvoje įvykusios jubiliejinės dailininkų parodos katalogą.

Kaip gi su didžiaisiais rusų kompozitoriais? Kai kurie jų, turėdami didelį talentą, ir naujose sąlygose parašo gan įdomiai. Jei nesakoma nieko ypatingai naujo, vartojamos jau pernelyg žinomos priemonės, tai bet jaučiasi kaž koks šviežumas, betarpiškumas, kurio vargu ar pasiektų į panašias sąlygas pastatyti amerikiečiai. Jungtinėse Valstybėse jų kūrinių pastatomi dažnokai. Jie veikia kiek keistai; publika prima juos dažnai su dideliu entuziazmu, ką pažymi kritikai, rezervuoti pagyrę, ar kartais ir gerokai pakritikavę sovietiską veikalą. Vidutiniškai talentingo, bet sklandžias, gyvas simfonijas rašančio Kabalevskio kūrinių pastatymo New York'e proga teko skaityti, po gan rezervuoto įvertinimo: "vargu ar koks mūsų dabartinio kompozitoriaus veikalas galėjo būti taip neginėtytai šiltai priimtas publikos"...

Savo laiku garsus modernistas Prokofjevas, jau prieš pirmą pasaulinį karą nustebinęs pasaulį savo briljantišku ironiškai-samomingu stiliumi ilgai gyveno užsienyje, pasilikęs sovietų piliečiu. 1935 m. sugrįžęs Maskvon jau nebebuvo išleistas. Savo amžiaus gale, irgi gavęs (gan mandagios) "pylos", parašė nemažai "prisi-taikusių" veikalų. Tie veikalai nešioja didelio meistriškumo antspaudą; bet "Keturių-Vėjininkų" tipo išdyskėlis, kuriuo buvo jaunatvėje, Prokofjevas sunkiai galėjo pavarsti "marksistinio-realizmo" romantiką; jo vėlybieji veikalai neteko žymios dalies savo ryškaus originalumo. Kažkokio jo vėlybo kūrinių (berods Cel-lo koncerto) pastatymo proga teko skaityti užmetimus dėl "sacharininių harmonijų", dėl "at-gyventos romantinės melodikos"; buvo net pastebėta: "jam tai berašant, matyt Stalinas žiūrėjo pro petį.

Kaip tai bebūtų, šių dienų sovietų kūrinių yra šiame krašte mieliai pastatomi, kritikų priimami mandagiai, kritikuojami rezervuoti; dėl tokio pat stiliaus kūrinių šių dienų amerikonas galbūt visai nepatektų į viešumą, o patekęs, būtų negailestingai pajauktas. Nieko nepadarysi: šių dienų sovietiniai kompozitoriai atstovauja galingą imperiją, su vandenilio bombomis ir milijonine kariuomene. Toje imperijoje tie kompozitoriai turi didesnį prestižą, populiarumą ir reliatyviai geresnės gyvenimo ir kūrybos sąlygas, negu tu pačių kritikų gijami Aaron Copland, J. Bernstein, ar net pasauliškai

garsūs natūralizuoti Hindemith, Stravinski, gyvenę šiame krašte. Tie faktai veikia į visus, net į muzikos kritikus.

Sovietų Sąjungoje naujoviškesnis menas nuo 1936-37 m. nebebuvo atliekamas ar parodomas; dabartiniais postaliniais laikais gal yra kiek pakeitimų, bet ir tai tik sostinėje, ryšyje su užsienio menininkų atsilankymais. Kaip reaguotų sovietų publika ir meno žinovai, jei jiems būtų plačiau demonstruojamas šių dienų naujoviškas menas ir būtų galima laisvai pasisakyti, to mes nežinome.

Satelitinės valstybės, kaip ir politikoje, taip ir mene yra laisvesnėje būklėje. Trūksta žinių iš Vengrijos, Rumunijos ir Bulgarijos. Čekoslovakijoje žinoma, kad ketvirtatonių muzikos išradėjas, žinomas novatorius Alois

Haba esąs išstumtas iš bet kokiųtakingų pozicijų. Antra vertus, lenkų jauni kompozitoriai sėkmingai dalyvauja vakarietiškų kompozitorių festivaluose ir konkursuose, laimėdami net premijų.

Viena tačiau aišku: meno kūryba Sovietuose ir Vakaruose, o ypač Jungtinėse Valstybėse yra pakliuvus į tiek skirtingas sąlygas, kad savitarpis susipratimas darosi vis sunkesnis. Tarptautinė meno kalba jau nebėra tarptautinė, kiek tai liečia meno kūrybą. Atrodo, kad šis skilimas yra gilus; jis liečia ne tik išviresnės sąlygas, bet ir pačią dvasią. Tolimesnė šio skilimo raida viena ar kita kryptimi, atrodo, vis daugiau priklauso nuo bendros pasaulio politikos plėtotės ir yra taip pat miglota, kaip ši paskutinė.

KARALIŠKOS LAIDOTUVĖS PAGONIŠKOJ LIETUVOJ

J. JAKSTAS

(2)

Apie lietuvių autorius šiaip porina: "Damos išvažiavo iš Rusijos karalystės ir... jėjo į paskutinį Totorijos pakraštį, t. y. į Lietuvos karalystę, į giminę berasto ir kunigų, bet pakankamai gerą kovotoją (un gent sans lectre et clergie, mais essez bien combatant); liudininkai yra Prūsijos kryžiuočiai." Matyt, Mezieres stebėjosi, kad neraštinga ir be tikro tikėjimo tauta vis dėlto buvo pakankamai karinga.

Mūsų protėvių garbei tenka itin pabrėžti, kad jų karingumą prancūzų riteriui paliudijo ir jų priešai kryžiuočiai. Toliau Mezieres rašo, kad karalienių damos patyrinėjusios surado giminę esant pagonišką (ydolatres). Pagal dramatišką veikalo pobūdį, kur autorius linkęs tiekti skaitytojui gan dinamiškų vaizdus su veikiančiais ar kalbančiais asmenimis, jis čia pavaizduoja pagonių savo mirusiojo karaliaus laidojimo paprotį.

Pasak Mezieres, lietuviuose esąs paprotys, kad į mirusiojo karaliaus laidotuves susirenka krašto "baronai". Jie mirusių karalių užkelia su šarvais ant gražaus taip pat apšarvuoto žirgo ir įveda į medinę skrynją (mesangier de boys). Čia pat "baronai" turi išrinkti didžiausią karaliaus draugą ir jį pasodinti ant žirgo įdėti gyvą į karaiui sudeginti parengtą dėžę.

Parinktam karaliaus draugui turi būti garbė būti sudegintam, nes abu eis į rojų. Bet išrinktasis draugas turi savo valia valdovui aukotis. Atsakąs surdėta frazeologija pagonišką paprotį, mūsų autorius, "skaitantiems truputį pasijuokti", pamini vieną įvykį, kuris "atsitiko nelabai senai".

Viename mūsų tarp Lietuvos karaliaus ir Prūsijos karių tarp

nių savo mirusiojo karaliaus laidojimo paprotį.

Pasak Mezieres, lietuviuose esąs paprotys, kad į mirusiojo karaliaus laidotuves susirenka krašto "baronai". Jie mirusių karalių užkelia su šarvais ant gražaus taip pat apšarvuoto žirgo ir įveda į medinę skrynją (mesangier de boys). Čia pat "baronai" turi išrinkti didžiausią karaliaus draugą ir jį pasodinti ant žirgo įdėti gyvą į karaiui sudeginti parengtą dėžę.

Parinktam karaliaus draugui turi būti garbė būti sudegintam, nes abu eis į rojų. Bet išrinktasis draugas turi savo valia valdovui aukotis. Atsakąs surdėta frazeologija pagonišką paprotį, mūsų autorius, "skaitantiems truputį pasijuokti", pamini vieną įvykį, kuris "atsitiko nelabai senai".

Viename mūsų tarp Lietuvos karaliaus ir Prūsijos karių tarp

kitų į nelaisvę pakliuvo kryžiuočių riteris, be to, šiame mūsų netekęs akies. Jis pasidarė karaliaus belaisvis ir taip elgėsi, kad karalius jam rodė didelę meilę ir laikė prie savęs, nors jis buvo ir krikščionis.

Atsitiko, jog Lietuvos karalius mirė ir jam surengtos derašmos šermėnys. "Baronai" pradėjo tartis, kas turėtų lydėti karalių į aną pasaulį. Tarp jų prasidėjo didelis ginčas, kas turėtų būti pirmuoju karaliaus draugu. Svarstymo gale buvo visų rasta ir sutikta, kad minėtas Prūsijos riteris esąs tas, kuriam priklausytų ši garbė, ir kurį karalius labai mylėjo. "Baronai" manė, kad jis didžiai džiaugsis čia garbe, ir jie gražiomis kalbomis gyrė ir pripažino jo dorybės ir meilę jam karaliaus rodytą.

Kai riteris gavo šią naujieną ir sužinojo būsiąs sudegintas su karalium, jis nuliūdo. Jis dėkojo "baronams" už didelę garbę, sakydamas nesąs jos vertas, nors ir buvo ištikimas karaliaus tarnas. Istorijai sutrumpinti nūtarė, kad riteris laikytų karaliaus draugystę. Tada riteris, "pasiklievęs Dievu ir tikruoju kryžium ir pasimeldęs Dievui", kreipėsi į "baronus" ir jiems tarė:

"Kadangi aš neturiu visų sąnarių, aš didžiai bijau, ar būčiau vertas lydėti tokį tobulą karį. Tačiau, jei jūs nuspręsite, kad aš turiu būti jo draugystėje, aš esu visai pasiruošęs. Juk aš niekuomet negalėčiau turėti didesnės garbės".

Tada "baronai" aptarė, ką riteris jiems dėstė ir nusprendė, jog jis nesąs vertas tos garbės, nes neturi visų sąnarių. Jie parinko kitą iš karaliaus draugų tarpo. "Baronai" padėkojo krikščioniui riteriui ir jį pripažino geru ir lojaliu. Jis paleistas iš nelaisvės ir grįžo į kryžiuočius didžiai ir karaliaus garbei. O Lietuvos karalius su savo draugu liko sudeginti aprašytu būdu.

Baigdamas pasakojimą, autorius pastebi, jog šia istorija

esant teisingą jam papasakojo "seni ir budrūs kryžiuočių riteriai". Šia pastaba Mezieres ir pasisako — kad ir netiesiogiai — buvęs pas kryžiuočius ir klausęs jų pasakojimų apie pagonis lietuvių. Jo pasakojimas — kad ir dramatinis didesnio patrauklumo dėliai — yra autentiškas patvirtinimas jau žinomos tiesos, kad lietuviai savo mirusius valdovus su kariais, ir kitais dalykais degindavo. Tad Mezieres duodamas vaizdelis yra reikšmingas spindulėlis į tamsią pagoniškos Lietuvos praeitį.

Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimus iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave Brooklyn 21, N. Y.

AMERIKOS LIETUVIAI ir angliškųjų skolinių ŽODYNAS

Knyga, kurios visi laukė, bet labiausiai tai Valparaiso Universiteto ir kitų universitetų bei kolegijų buvusieji lietuviai studentai. Ji yra pirmoji knyga, kurioje plačiai aprašomos aukštosios mokyklos, lankytos senosios Amerikos lietuvių inteligentijos; aprašomi ir veikusieji tose mokyklose lietuvių kalbos kursai; aprašoma ir pati inteligentija. Be to, daug pasakyta apie tuometinės lietuvių spaudos kalbą, apie privatinės ir parapišės mokyklas, kuriose buvo dėstoma lietuvių kalba. Antroje knygos dalyje eina Angliškųjų skolinių žodynas, kuriame daug duodama gyvosios kalbos pavyzdžių, labai aiškiai parodančių šnekamąją Amerikos lietuvių kalbą.

Knyga didelio formato, 366 psl., kietais viršeliais, gerame popieriuje, kaina tik \$5.00. Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

JAV lėktuvnešio Midway denyje nėra poilsio: amerikiniai lėktuvai kyla patuliniams skraidymams virš Formozos įlankos dieną ir naktį.

ISTABŪS DRAUGAI

AXEL MUNTHE

(17)

Liesasis gyvulus, žvelgias į mus švelniai, liūdnomis akimis, yra kalnų stirna, Capra ibex, iš Šveicarijos. Šios stirnos žvėrynuose yra retenybė, nes, kaip žinoma, jas dažniausiai jau pirmaisiais metais sielvartas mirtinai užgraužia. Tu negali įsivaizduoti, kaip mano širdis, jas pamačius, sudreba — juk ir aš pats esu kvėpavęs kalnų laisvės oru. Aš labai gerai suprantu, kodėl kalnų stirnos miršta kalėjime. Taip, vargšė stirnelė, tada buvo kiti laikai, kai tu vaikščiojai po žalias Alpių pievas tarp rododendronų ir Alpių rožių, kai aš virš uolos mačiau tavo grakštų siluetą dangaus fone. Tau nereikėjo jokios kalnų lazdos, kad ten užsiliptum. Lengva, kaip paukštis, tu laisvai šokinėjai ten tarp uolų. Iki pat amžino sniego karalijos tęsėsi tavo kelias, aukštomis Monte Rosa pašlaitėmis mano netikusi žmogiška koja sekė tavo mažųjų Alpių batelių pėdas sniege. Taip, tai buvo kiti laikai, vargšė belaisvė, kiti laikai ir tau ir man — nebekalbėkime daugiau apie tai.

Didžioji muskulinga beždžionė yra pavianas. "Senas patinas iš Abesinijos" — pa-

rašyta po jo narvą. Jis sėdi, paskendęs mintyse, ir čiupinėja šiaudą, tačiau laikas nuo laiko staigiai apsidairo — jis nėra taip išsi-blaškęs, kaip atrodo. Jo akys yra inteligentiškos, tačiau piktos, jų savininkas juk kandidas į žmoniją.

Kai negras prieina prie narvo, pavianas jam parodo savo dantų eilę, kurie nuo negriškųjų visai nesiskiria; giminystė tarp abiejų veidų yra labai ryški. Negras įspėja publiką neliesti raukšlėtos rankos, kurią pavianas retkarčiais iškiša pro virbūs. Aš visada jam duodu didelį gabalą cukraus, kai negras papasakojo, kad pavianas kažkada vienai senai moteriškei, kuri pastūmė jį su lietsargiu, nukandęs nykštį. Aš visada jį stebiu su pagarbą, nes jis priklauso garsiai šeimai; kas žino, ar jis nėra nelaimingas įpėdinis to didvyriško seno paviano, kurį Brehmas kadais sutiko Abesinijoje? Negras tos istorijos nežino. Todėl ją čia papasakosiu.

Garsusis gamtos tyrinėtojas, bekeliavdamas po Abesiniją, vieną dieną susitiko pavienų kaimenę, kuri siauria slėnio perėja traukė tolyn į kalnus. Paskutiniajai kaimenės draikai dar nespėjus praėti, prasiveržė Breh-

mo ekspedicijos šunes ir atkirto beždžionėms kelią. Kiti pavianai, kurie buvo jau pasiekę uolas, būriu grįžo slėnin ir taip baisiai užbaubė, kad šunes išsigandę išbėgo. Visoms beždžionėms dabar uždara formacija tęsiant savo kelią, šunes buvo užsiundyti iš naujo. Pavianai jau buvo spėję pasiekti uolas, kur šunes jų jau nebesiekė, tačiau kažkaip atsiliko vienas jauniklis. Šunų genamas, jis užšoko ant vieno aukšto akmens ir, šaukdamas pagalbos, dairėsi į apacioje besilaikančią gaują. Tada vienas senas pavianas antrą kartą nulipo nuo uolos ir energingai nužygiavo prie akmens, ant kurio jauniklis stovėjo. Švelniai paglostęs jauniklio nugarą ir pasakęs kelis raminančius beždžioniškus žodžius, atsargiai jį nukėlė ir triumfuodamas nusi-vėdė pro šunis, kurie buvo taip sumišę, jog nebesusigriebė jų užpulti. Nereikia skaityti nė Darvino, kad šį pavianą įrašius į didvyrių eiles.

Aš pastebėjau, kad net ir geraširdžiai žiūrovai retai parodo užuojautą narve kalinamai beždžionei. Beždžionė žvėryne vaidina tą patį vaidmenį, kaip Don Kichotas literatūroje. Paviršutiniškas žiūrovas abu laiko komiškais ir juokiasi iš jų. Tačiau tas, kuris žvelgia giliau, suprass, kad vienišos beždžionės gyvenimas ten, už geležinių virbų, lygiai kaip ir nemirtingasis Gervanteso kūriny,

yra sukrečianti tragedija. Ir juo labiau jis pradeda pažinti tuos praėjusių laikų pavidalus, juo labiau jis pajunta, kaip jį suima užuojauta ir simpatija. Riterių laikų blizgesys jau seniai paskendo su niūriais viduramžiais, tačiau rimtasis Don Kichoto pavidas vis dar tebesivaidena mūsų dienų scenoje. Plaukuotame paskutiniojo išmiršančio giminės palikuonies veide jau žaibuoja, kaip prieš tą dieną, kurią buvo sutvertas pirmasis žmogus.

Galbūt beždžionė čia tau atrodo labai biauři, tačiau kūno grožio supratimas yra labai individualus. Labai galimas dalykas, kad ir pavianui mes esame baisiai biauři. Tau sunku nesijuokti, kai čia stovi ir jį stebi, tačiau bent nesijuok, kai jis tave mato, nes beždžionės negali pernešti, kai kas iš jų žaiposi. Senasis pavianas yra labai nelaimingas, nes jis turi inteligentiškesnę galvą už daugelį kitų žvėryno gyvulių, todėl ir jo skausmo pajutimas yra daug didesnis. Mes juk žinome, kad kančia yra intelektualinė funkcija. Jis vienas tesupranta savo būklės beviltiškumą, ir jo neramios mintys neduoda užsimiršimo, kurį kai kuriems jo kančios bendrakeleiviams suteikia rezignacija.

Tačiau atsvarai jis turi savybę, kurios trūksta kitiems gyvuliams, ir toji savybė, kuri jį apsaugo nuo visiško suniurimo, yra

jo humoras. Kad beždžionė yra didelė humoristė, žino kiekvienas, kuriam yra tekę stebėti beždžionių draugiją, pavyzdžiui pas Hagenebecką. Šis humoras yra gyvas ir pas vie-nišoje celėje sėdinčią beždžionę, ir dažnai, kai aš ten stoviu ir stebiu senojo paviano miną, man pasirodo, jog jis porį mane išjuokti...

Negras baigė savo ekskursiją, dabar dar bus didysis vakaro numeris. Žiūrovai grūdasi prie liūto narvo ir žaviisi tai Brutu, Nubijos liūtu narve, tai drąsiuoju didvyriu, kuris neginkluotas įžengs į tą narvą. Cirko direktorius numeta apsiaustą, ir prieš mus stovi liūtas karalius visoje savo didybėje; šviesiai raudona uniforma, raitelių batai ir auksu siuvinėta krūtinė, nusėta ordiniais — greičiausiai taip pat iš Nubijos. Jis yra kresnas, kaip Napoleonas, ir nuolatinis gyvenimas tarp žvėrių jo veidą išpaudė kažką šiurkštaus ir atstumiančio. Jis stipriai dvokia degtine — kad permušus kokių gyvulių kvapą, ir jo riebiai ištepti plaukai krinta garbanomis ant nužulnios kaktos. Jis paėmė iš negro mažą botagą ir lėtai maujasi ilgą pirštines. Didžioji akimirka artėja, publika nutyla, užčiaupdama kvapą.

(Bus daugiau)

Viduržemio jūros pakraščiai (3)

TIES SYRIJA IR KIPRU

ALGIRDAS J. GREIMAS

Rugpjūčio 12,
Latakije, Syrija.

Syrijos valdžia, turbūt norėdama pasirodyti "katalikiškesnė už popiežių" ("popiežių" šiuo atveju — Nasseris), kuris mane, kaip specialistą, paprasė "nežiūrėti visko" pasikū Egipte), nusprendė nuvažiuoti laive esančius anglius ir prancūzus (o jų tik penki laive!), ir neleisti jiems išipti į krantą pasimaudyti (ir aš formaliai įsakyta į jų tarpą).

Bausmė, tai yra, neleidimas nusimaudyti, žinoma, neproporcingai maza, palyginus su "niekinga trisale agresija" — taip Egipte oficialiai vadinama liūdnos atminties nepavykusi Suezio ekspedicija. Neoficialiai ir eufemistiškai tai vadinama "įvykiais": prieš "įvykius" buvo taip, po "įvykių" dabar šitaip gyvenam...

Bausmė, taigi, nedidelė, bet vistiek žmogus imi ilgetis praities laikų, kad ir, sakysim, 18-jo amžiaus, kai karaliai tarpusavy mušdavosi, o pavaldiniai likdavo sau nieku nepaiegoti. Arba net ir netolimojo 19-tojo amžiaus, kai praktiškai dar nebuvo nei sienų, nei pasų, nei vizų. Lyg tyčia, kai nuo to laiko žmonės pradėjo daug kalbėti apie laisvę, ėmė dėl laisvės kovoti — laisvės pasauly darosi vis mažiau ir mažiau...

Žinoma, tas, ką dabar čia rašau, gerokai kvepia demagogija. Aštuonioliktą amžių Lietuvos baudžiauninkas nei žinoti nežinojo, kaip laisvai važinėjo po Europą didžiūnai ir turtaučiai. Visa bėda, kad laisvindami vieną žmonijos dalį, siauriname bendrosios laisvės supratimą.

Tarp mūsų šnekant, tegu jie sau džiaugiasi taja savo Latakijoje: nieko įdomaus šiame dirbtinai statomame uoste nėra. Net sovietinio karo laivyno nematyti... Prekybinių laivų — sovietinių ir satelitinų — nemaža, bet tai ir normalu. O uostas dirbtinis. Juk netoliese du dideli Libano uostai, Beirutas ir Tripolis. Tai prancūzų politikos padarinys. Jie užsimanė sukurti atskirą arabišką respubliką, kur būtų gyventojų dauguma krikščionys. Dabar krikščionys turi uostus, o musulmonai — jų užnugarį. Šalia religinių priešiskumų prisirinko dar ir ekonominių, ir štai — Syrija statosi sau uostą, kaip mes Klaipėdą, leisdami šimtus milijonų, kuriuos galėtų daug kur geriau sunaudoti... Savo uostas, žinoma, gerai, bet jo naudotojai gyvena ne ten, kur reikėtų: artimiausias žymesnis Syrijos miestas (Alepas) nuo šio statomo uosto už kelių šimtų kilometrų dykumos...

Syrija nusivylusiems turistams kapitonas organizuoja balų laive. Prie mūsų stalo dvigubai šventė: mūsų vokiečių gydytojo "Geburtstag" (gimtadienis). Jo išsirpusi žmona vakarienei užsakiusi tortą (kuris, tarp mūsų, nieko nesiskiria ir nuo kitais vakarais duodamų tortų). Ir dar visa serija putojančio čizano — šampano erzaco (vokiečiai erzacų nepamiršo, net ir praturtėję po karą). Nuotaika prie stalo smarkiai kyla. Kyla ir temperatūra po hermetiškai užsagstytais ir kaklaraisiais užrašiotais marškiniais. Kapitono sąmojus garsėja, mano kaimynė ima prisiminti jaunystę — Wien und Wein, — ir sentimentaliam pakilime net mūsų (suprask, prancūzų!) garbei padainuoja Lucienne Boyer romansą.

Laivo balius — kaip visi laivo balliai: su lampionais, popierinėm kepurėm, serpentiniais. Kapitonas ir visas jo generalinis štabas sąžiningai atlikinėja pareigas, tai yra, šokina damas. "Visados prie pareigų" — mėgdavo sakyti Prienu nuovados viršininkas, sėsdamas prie preferanso.

Tik po gero pusvalandžio, hie-

rarchijos tvarka perėjusią per visų jūros karininkų — nuo kapitono ligi jauniausiojo leitenanto — rankas, atgaunu žmoną, pastoviai šiltam, bet visiškai sveikam stovy. Kadangi "Ordnung muss sein", prakaituoju ir aš: atšokdinęs visas savo stalo damas, praplečiu savo ir taip jau aukštą pareigos supratimą dar į porą kitų pagyvenusio amžiaus damų, kurios ką tik išsišifravo esančios prancūzės.

Taigi, spiaut į viską, kas ten dedasi pakrantėse; mes linksminamės Viduržemio jūros tegu ir ne pačiam vidury, kaip pasitę! O po to tik vienas nepasitenkinimas — kodėl po dušu negalima atvėsti? Kodėl tokios karštos dušų kabinos? Mums žinoma, vis vokiečiai kalti, nes jie, gal vis tos švaros sumetimais, šalto dušo nepripažįsta, karštai plaunasi...

Rugpjūčio 13,
Famagusta, Kipro sala.

Pasaulis visai pamišęs: štai įplaukiam jau į ketvirtą uostą, ir vis negalim išlipti į krantą, pasi-vaikšioti, kaip jūrininkai sako, ant "karvių denio". O mušasi žmonės vis dėl to, kad labai myli kiekvienas savo tėvynę. "O Laisvė, Laisvė! Kiek nusikaltimų padaroma tavo vardu!" — taip ir noris kartoti ant ešafoto lipančios ponios Roland žodžius...

Visa bėda su patriotizmu, kad kiekvienas pripažįsta savąjį, bet nepripažįsta, dažnai net negali suprasti nei įsivaizduoti svetimojo. Juk žiūrint iš, sakysim, kokio Syrijaus, turėtų gana juokingai atrodyti, kai koki Costa Ricos ar Nicaraguos patriotai guldo galvas už tą ar kitą diktatorių-prezidentą. Arba, argi lengva nenusisąpsoti, kai graikas — kolonia-

linių prekių krautuvinkas pavirsta Termopilų liūtu, vos tik pamatinėjus Tėvynę...

Iki šiol nežinojau aršesnių patriotų už graikus. Prieš porą metų teko būti pirmininku jūry komisijos, kuri turėjo atrinkti geriausią visų Aleksandrijos graikiškų mokyklų eilėraščių sakytoją. Tai ištisas keturias valandas maudžiausi patriotizmo jūroje. Didžiausį pasisekimą, žinoma, turėjo Jeanne d'Arc, "išmetusi anglus iš Prancūzijos"; po jos — Victor Hugo, apdainavęs turkų žiaurumus ir heroikišką graikų berniuką; visa tai buvo atskiesta bendro pobūdžio patriotiškais eilėraščiais, kadaį parašytais trečiaieilių prancūzų poetų.

Tuo metu Aleksandrijos graikai kovojo už Kipro salos teisę prisijungti prie Motinos Tėvy-

INFORMACIJOS IŠ KAIRO (3)

ŽYGIS PER DYKUMĄ

Vokiečių žvalgyba sugalvojo neįprastą metodą savo šnipui Johnui Epplerui ir jo radiistui Petriui Monkasteriui į Kairą įsmugeliuoti. Tarp Romelio būstinės ir Nilo tėsėsi 4,000 kilometrų negyvenama dykuma. Abu agentai turėjo būti ne nusikraidinti lėktuvu ir parašiuais nuleisti netoli Kairo, o patys į peržygiuoti, kad pasiektų tikslą.

Ir taip 1942 m. gegužės 12 d. mažu britų gamybos automobiliu iš Libijos oazės Gialo išvyko aštuoni vyrai, vadovaujami vengrų grafo Almaszy, kuris buvo laikomas labai geru dykumų žinovu. Jie buvo persirengę anglų kareiviais. Jie turėjo daryti didelį lanką į pietus, ir tik po trijų savaičių, visiškai išvarę ir sušlyse, gerokai nukentėję nuo saulės kaitros, vėl susidūrė su civilizacija netoli Assiute, kur buvo priekinės anglų pozicijos.

Eppleris ir Monkasteris atsi-

nės, skiepydami nieko nedėtų vaikų širdyse neapykantos dailę. Šiandien ramūs vokiečių turistai negali pasidairyti Kipro saloj todėl, kad ten graikai piauna turkus, o turkai graikus. Patriotizmas visad dviašmenis: anglams nusibodo vieniams būti kaltiems, tai jie ir pašnibzdėjo turkam į ausį — argi jūs, turkai, ne patriotai, ar nemylit Kipro salos?

Turkų patriotizmas, pasirodo, nei kiek nemenkesnis už graikų. O ir proga gera jam paskatinti. Juk Turkijoje siaučia ekonominė krizė. Keletas uždegančių šukių padeda užmiršti nesotų pilvą...

Nežiūrint viso to, savo Tėvynę myliu ir aš. Bet kybo neišspręstas klausimas: iki kokio laipsnio žmogus turi teisę mylėti savo tėvynę?

sveikimo su savo vadovais, ir tiems pasukus atgal, abu agentai, vaizduodami civiliskai persirengusius sąjungininkų karininkus, nužingsniavo į Assiutą. Eppleris vaizdavo anglų ryšio karininką prancūzams, Monkasteris — amerikietį. Jų lagaminuose buvo, be kita ko, 80,000 svarų sterlingų banknotais ir... Daphne Maurier romanas "Rebeka" — knyga, kuri šioje istorijoje vaidino labai svarbią rolę. Dabar jie tarp savęs tesikalbėjo tik angliškai.

Pirmajam sutiktam britų karininkui jie papasakojo, jog išvykos į dykumą metu sugedęs jų automobilis, ir jie dabar turį grįžti pėsčiomis. Jų dokumentai buvo be priekaištų, jie angliškai kalbėjo tobulai, todėl be jokių susitrukdymų už poros valandų jau sėdėjo į Kairą einančiame traukinyje. Kelionės dokumentas, kurį draugiški anglai jiems

Kondoras šaukia

Vos tik spėjė įsikurti viename mažame pensione prie pat britų fronto štabo, abu kibo į darbą. Monkasteris skubiai montavo savo mažą radijo siųstuvą, o Eppleris pradėjo intensyviai skaityti Daphne Maurier romaną. Skaitydamas jis žymėjosi pastabas, tačiau jos lietė ne romano turinį, o atskirus žodžius ar raišius, kurias jis atskaičiavo. Nes "Rebeka" buvo ne kas kita, o pagrindas sutartam kodui, pagal kurį pranešimai turėjo būti užšifruojami.

Neilgai trukus, iš pačio anglų

SPALIO MĖN. 4 D. 6:30 VAL.

SLOVENIAN AUDITORIUM IVYKSTA

DIRVOS VAKARAS

LIETUVIŲ SCENOS DARBUOTOJŲ SĄJUNGOS TEATRALAI IŠ
CHICAGOS VAIDINA

PAŽADĖTOJI ŽEMĖ

4 VEIKSMŲ PJESĖ

PASTATYMAS REŽISIERIAUS IPOLITO TVIRBUTO

BILIETAI PO \$2.50, \$2.00 IR \$1.50. MOKSLEIVIAMS PO \$1.00. BILIETAI JAU
PARDUODAMI DIRVOJE. NUSIPYRK IŠ ANKSTO, KAD TURĖTUM GERES-
NĖ VIETĄ.

PO VAIDINIMO ŠOKIAI.

išdavė Assiute, buvo vienintelis neklastotas dalykas jų kišenėse ir lagaminuose.

Kondoras šaukia

Vos tik spėjė įsikurti viename mažame pensione prie pat britų fronto štabo, abu kibo į darbą. Monkasteris skubiai montavo savo mažą radijo siųstuvą, o Eppleris pradėjo intensyviai skaityti Daphne Maurier romaną. Skaitydamas jis žymėjosi pastabas, tačiau jos lietė ne romano turinį, o atskirus žodžius ar raišius, kurias jis atskaičiavo. Nes "Rebeka" buvo ne kas kita, o pagrindas sutartam kodui, pagal kurį pranešimai turėjo būti užšifruojami.

Neilgai trukus, iš pačio anglų

karinės stovyklos Kaire vėduro ore pasigirdo pirmasis vokiečių pranešimas: "Kondoras šaukia! Kondoras šaukia! Esu pasiruošęs uždaviniai". Valanda vėliau buvo gautas atsakymas, jog pranešimas priimtas. Galbūt svarbiausias ryšis Romelio žygy per Afriką buvo užmegstas. Eppleris ir Monkasteris iš džiaugsmo susikibę šoko.

Tačiau jų džiaugsmas dėl pasisekusios pirmosios uždavinio fazės būtų smarkiai sumažėjęs, jei jie būtų žinoję, kas kitur dėjos. Tuo metu, kai Eppleris nerūpestingai, bet su aiškiu tikslu prieš akis metėsi į Kairo naktinį gyvenimą — jo kortos jau buvo sumaišytos. Ir ten, kur jis mažiausiai tikėjosi: dykumoje. Ankstyvo ryto valandomis prasidėjo tas garsusis 8-sios armijos zelandiečių dalinių priešpuolis, kurio auką per plauką vos netapo pats "Dykumos lapė". Pačią paskutinę sekundę, su nebaigtu skusti veidu, Rommelis spėjo pasprukti iš belaisvės.

Epplerio nelaimė, tarp belaisvėn patekusių buvo du radiistai, Aberle ir Weber, kurių uždavinys buvo klausyti Epplerio pranešimų, juos atšifruoti ir perduoti Romelio štabui. Jų patekimas belaisvėn Eppleriui ir Monkasteriui kaštavo daug nervų, nes ką jie nebandė — negavo jokio atsakymo. Vokiečių žvalgyba nedrįso naudotis naujai atidarytu žinių kanalu, nes jis buvo dabar pavojingesnis už minų lauką. Kodėl? — Tarp Abberlės ir Weberio daiktų buvo dar vienas Daphne Maurier romano "Rebecca" egzempliorius.

Šeši "Rebekos" egzemplioriai Vokiečių būkštavimai buvo pagristi. Nes tuo pat metu, kai anglų slaptoji tarnyba veltui bandė iš belaisvėn patekusių radiistų išgauti bet kokių žinių, vienas jų žvalgybos karininkas susidūrė su keistu faktu: kodėl vokiečių kareivis, būdamas pačioje priekinėse fronto linijose, savo

kuprinėje nešiojosi anglišką romaną. Netrukus jis pastebėjo, kad viršelio vidaus pusėje jos kaina, dabar jau įstrinta, buvusi atžymėta portugalaiskiais escudos. Telegrafu per Londoną Lisabonoje pasiteiravęs, jis gavo atsakymą:

"Balandžio 3 d. N. knygyne vokiečių karinis atašė pirkto "Rebeką". Matyt, labai susizavėjęs tuo romanu. Pirkto net šešis egzempliorius".

Britų žvalgybos karininkas abu radiistus pasiuntė intimiems ir specialioms apklausimams apie moderniąją britų literatūrą...

Eppleris tuo metu džiaugėsi Kairo naktiniu gyvenimu. Pirmasis žygis jį nuvedė į "Kit Kat" — naktinį lokala, kuriame garsioji Hekmat Fathme anglus, prancūzus, zelandiečius ir egiptiečius žavėjo savo šokiais. Tai buvo labai pelningas žygis trumpoje Epplerio špionazo karjeroje. Niekam net į akis nekrito, kai gražioji šokėja po savo pasirodymo priešo prie jauno, gražiai atrodančio "Rifle" brigados leitenanto. Ir niekas negirdėjo, kad ji tą anglų karininką pasveikino egiptietiškais žodžiais: "Sveikas, sugrįžęs tėvynėn, Husseina!" ir impulsyviu judesiu jo ranką prispaudė prie savo krūtinės.

— Ar tu vis jų tebeneapkenti? — paklausė po valandėlės Eppleris ta pačia kalba, galva linktelėdamas į anglų karininkų grupę.

— Galėčiau juos apspionuoti, — nedelsdama atsakė šokėja.

— Gerai, — pasakė Eppleris. — Turiu tau darbą.

(Bus daugiau)

MCSU SPECIALYBĖ

Vaistų siuntimas į užsienius. Mūsų sandėliai yra pilni, ir užsakymai greit išpildomi. Kainos visiems prieinamos.

MODERN DRUG
12429 St. Clair Ave.
MU 1-2342

(k)

EAGLE ŽENKLAI
PADIDINA
SUTAUPAS

the MAY company

EAGLE ŽENKLAI
PADIDINA
SUTAUPAS

PINIGAI JŪSŲ KIŠENEJE

Pradedant šiandien! MAY'S KRAUTUVIŲ

59 METINIS

Išpardavimas

Šimtų šimtai nepalyginamų vertybių
išdėstyta kiekviename abiejų
MAY'S krautuvinių skyriuje!Pasinaudok milžiniškomis nuolaidomis,
pirkdamas visa, kas reikalinga tau...
tavo šeimai... tavo namams!

DIDŽIOJI METINĖ PROGA! Įvykis, kurio laukėte, kad sutauptumėte. Mes ruošėmės šiam milžiniškam išpardavimui ištisus mėnesius, užpirkinėdami žemiausiomis rinkos kainomis... ir atidėdami visus tuos daiktus, kurie bus reikalingi ateinančią žiemą jums, jūsų šeimai ir jūsų namams. Ateik anksčiau... ateik vėliau... bet atėik būtinai, kad pasinaudotum šia proga daug, daug sutauptų. Kiekvienas skyrius, rūsyje ir viršuje, abiejose krautuvėse — yra pasiruošęs patarnauti jums daugiau, negu bet kada...

IŠSIMOKĖJIMAI SKAICIUOJAMI NUO LAPKRIČIO 1 D.

— IR EAGLE ŽENKLAI PADIDINA SUTAUPAS

KRAUTUVĖS ATDAROS

KETVIRTADIENI

DOWNTOWN

9:30 A.M. iki 9 P.M.

ON THE HEIGHTS

9:30 A.M. iki 9:30 P.M.

PENKTADIENI

DOWNTOWN

9:30 A.M. iki 5:45 P.M.

ON THE HEIGHTS

9:30 A.M. iki 9:30 P.M.

ŠEŠTADIENI

DOWNTOWN

9:30 A.M. iki 5:45 P.M.

ON THE HEIGHTS

9:30 A.M. iki 6 P.M.

PIRMADIENI

DOWNTOWN

9:30 A.M. iki 9 P.M.

ON THE HEIGHTS

9:30 A.M. iki 9:30 P.M.

RAUDONIEJI
VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO

RAGANŲ MEDŽIONES

KRONIKA

PARAŠĖ

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja
po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom
knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu
laiku išsiųsti.

TU, ŽIRGELI, JUODBĖRĖLI...

EDV. KARNĖNAS

Dar kelis metus prieš I-jį Pas. karą, kai Semetavo dvarininkas pradulėjo plerpedamas pirmą kartą su savo nauju Fordu per mano tėviškę ir vienoje vietoje pasijūrė to "Luciperiaus pečiaus" — vežimo, važiuojančio be arklio. Tai buvo didelis įvykis visoje apylinkėje. Žmonės įvairiai kalbėjo apie ateitį, apie žmonių "ištvirkimą", apie Dievo bausmę — karą.

Tada man, dar tik kelių metų berniukui, nei nesisapnavo, kad už kelių dešimtmečių teks gyventi pasaulyje, kur arklių giminė nustos savo pirmąsias reikšmes, kur Fordai milijonais riedės puikiais keliais.

Ir šiandien, vairuodamas patogų automobilį, dažnai pagalvoju apie arklių giminės liūdną likimą, apie arklių veislės garbingą praeitį, apie jos neįkainojamą įnašą žmonių civilizacijai ir kultūrai.

Juk nuo žilos senovės, nuo tada, kada žmogus susidraugavo su arkliu, arklys žmogui visame pasaulyje, nekaltant apie dramblis Indijoje, kupranugarius Afrikoje ir dalinai Arabijoje, šunis Arktėje, mulus, asilus bei jaučius kur kitur, buvo ir iš da-

lies dar yra didžiausias pagelbininkas sunkiuose darbuose, įvairiuose žygiuose, karuose, net ir pramogose.

Atsimenu nuo vokiečių bėgančius kazokus, kitą dieną atjojusią vokiečių kavaleriją. Vėliau buvo smagu stebėti Lietuvos šaukniuotus raitelius — husarus, ulonus, dragūnus, Geležinio Vilko eskadronus.

O kaip raiteliai buvo reikšmingi senovėje, kada Lietuvos valstybės ribos rėmėsi Baltijos ir Juodosios jūromis, Būgu ir Maskvos priemiesčiais. Visus anos Lietuvos didvyrius mes matome ant arklių. Ir priešai Lietuvos veržėsi ant arklių.

Ne viena imperija kilo ir žlugo arklių pagalba, vyriai kovojant daugiausia kavalerijos formoje. Štai hunai tik arklių pagalba viduramžiais buvo ne kartą nuslaubę Europą ir ilgai išsilaikę prie Volgos žiočių.

Jei I-me pas. kare kavalerija dar vaidino žymią rolę, tai jau II-me pas. kare arklys mažai teirėškė. Tik verta prisiminti 1939 m. lenkų kavalerijos desperatiškas atakas prieš vokiečių tankus...

Nūnai šarvuotoji kavalerija — tankai pavaduoja arklius ka-

ruose, lengvosios mašinos išveda iš apyvarstos žyginius arklius, traktoriai užima arklių vietas žemės ūkio darbuose. Tik dar arklių lenktynėse arklių giminė triumfuoja.

Artėja laikas, kada arklių galėsim pamatyti tik zoologijos soduose, kaip ir kitus retus gyvulius, žvėris ir paukščius.

Liūdnas arklių veislės likimas...

Ir poezijoje arklio vardas retėja.

O juk tiek gražių pasakų ir dainų mini žirgą! Ypač lietuvių tautosakoje ir poezijoje žirgas romantiškai minimas greta bernelio ir mergelės.

Ateities žmonėms bus sunku įsivaizduoti šv. Jurgį ant arklio. Ir ar nereikės ateities Lietuvos valstybės ženklą — Vytį pakeisti?...

Kaip modernistai dailininkai Madoną vaizduoja trumpaplaukę, taip šv. Jurgį, kovojantį su slibinu, reikės vaizduoti... sėdintį ant tanko.

Taip, tu, mielas žirgeli, juodbėrėli... atlikai savo pareigą, kaip mairas — gali pasitraukti amžinam poilsiui ant pelnytų laurų...

SKAUTAI

• "The Pontiac Press" rugpj. 29 d. gražiai aprašė mūsų IV-ją Tautinę Stovyklą Highlando parke, Mich. Straipsnyje pažymima, kad per 700 lietuvių, kurių tėvynė okupuota rusų, iš JAV ir Kanados stengiasi palaikyti savo tautinius papročius bei kartu žengti pasaulinės skautybės keliu. Mūsų skautai Highlando poilsio parkuose buvo kruopščiai įrengę geriausius iki šiol ten matytas stovyklavietes.

Toliau "The Pontiac Press" perduoda skaitytojams TS uždarymo dienos iškilnių laiką. Tarp kitko pabrėžia, kad be lietuvių ir anglų kalbų Tautinėje Stovykloje girdimos latvių, lenkų, ukrainiečių ir vengrų kalbos, nes šių tautų jaunimas stovyklauja kaip svečiai. Amerikos Skautus atstovavo Avon Lake, Ohio, skautų draugovė.

Pastebėdamas vėliavas, ženklus ir simbolius, laikraštis ypač pabrėžia lietuviškus kryžius, Rūpintojėlius ir kopytėles. Paminimas Rūpintojėlis, kuris su viena skautiška šeima atkeliavo per pasaulį į šį kraštą. Užbaigdamas laikraštis rašo, kad Lietuvių Skautų S-ga 40 m. sukakties proga ištikimai sieks tautų brolybės, teisybės ir laisvės visoms tautoms ir rasėms.

• Spalio 4 d. 8 v. v. Chicagoje — Knickerbocker viešbutyje, 163 E. Walton Pl., bus Akad. Skautų Sąj. Chicago's skyriaus "Rudens lapų balius".

Meninę programą atliks solistas Stasys Baranuskas ir pianistas Antanas Smetona. Sokioms gros Br. Jonušo vadovaujamas orkestras. Bilietai ir statulikai užsakomi pas Zitą Bilūnaitę, telef. BI 7-7483, arba pas Danutę Bartuškaitę, telef. YA 7-7408.

Baliaus pelnas skiriamas ASS Dr. Vydūno vardo stud. šalpos fondui. Sk. bičiuliai ir skautiškas jaunimas iš arti ir toli kviečiami skaitlingai dalyvauti šiame baliiuje.

• Akademinio Skautų Sąjūdžio naujuoju pirmininku pakviestas fil. Eugenijus Vilkas, 12601 S. Stewart Ave., Chicago 28, Ill. Pereitoje kadencijoje ASS pirmininkavusiai fil. dr. Juzei Aglinskenei ir visai valdybai visų ASS narių reiškima padėka.

Clevelande APYLINKĖSE

Dirvos vakare

jau pasizadėjo dalyvauti svečių ir iš tolimesnių vietų, kaip Akron, Columbus ir kitur. Labai svarbu, kad vakare daug būtų pačių clevelandiečių, tat jau dabar pats laikas ir užsisakyti bilietus. Jie parduodami Dirvos vakaro daktelėje.

Vakare, Chicago's teatrų grupė, kurių sudėtyje yra eilė labai prityrusių aktorių, suvaidins 4 veiksmų pjesę "Pažadėtoji žemė". Chicagoiečiai labai stropiai ruošiasi ir žada parodyti tokį taidinimą, kokio teatrą mėgstantieji clevelandiečiai senai išsiilgę.

Ta pačia proga primename, kad po vaidinimo, prie geros muzikos, vyks šokiai. Vakaro rengimo komisija, kuri praėjusį sekmadienį aptarė visus vakaro reikalus, pažadėjo turtingą ir nebrangų bufetą.

Slovenian Auditorium, kur vyks vakaras, šią vasarą atremontuota ir labai pagražinta.

Dirva laukia jūsų atsilankymo ir kviečia dar šią savaitę užsisakyti bilietus. Užsakymai priimami ir telefonu — HE 1-6344 arba vakarais GL 1-3976.

Medikų Korporacijos

Fraternitas Lithuania nariai praėjusį sekmadienį dalyvavo šv. Jurgio parapijos bažnyčioje pamaldose, o po to ant a. a. gen. VI. Nagio kapo padėjo gėles. Čia žodį tarė Dr. Matulionis.

Pirmadienį pas Dr. H. Brazaitį vyko korporacijos narių ir svečių pobūvis. Iš toliau buvo atvykę Dr. Matulionis (R. L.) ir Dr. Kusa (N. Y.). Tartasi įvairiais reikalais.

Šį šeštadienį ir sekmadienį Chicagoje įvyksta Korporacijos 50 metų sukakties minėjimas. Iš Clevelando į minėjimą vyksta Dr. H. Brazaitis, Dr. J. Skrinška, Dr. J. Sukarevičius ir kiti.

Korporacijos Neo-Lithuania metinė šventė

šiemet Clevelando skyriui išpuola paminėti spalio 25 d. Kaip ir kasmet, taip ir šį rudenį korporantai tikisi šventės proga susilaukti gausiai svečių ne tik iš vietos visuomenės, bet ir iš New Yorko, Chicago's, Detroito, Toronto ir kt. vietovių.

Iškilmingas šventės minėjimas ir šiemet bus apvainikuojamas gražaus būrelio jaunųjų korporantų-junių pakėlimo į seniores apeigomis.

Sekandį dieną, sekmadienį, korporantai su svečiais dalyvaus pamaldose šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, gi po to aplankys Garbės Nario a. a. Ant. Smetanos kapą Mauzoliejuje.

Šventės proga kartu ruošiamas ir tradicinis korporacijos vakaras-balius, į kurį kvietimus vakarai gauti pas korporantus, kartu iš anksto užsisakant ir statulikus. Svečių patogumui ir jau liukai užsakomi pas Zitą Bilūnaitę, telef. BI 7-7483, arba pas Danutę Bartuškaitę, telef. YA 7-7408.

Klubas La Vera yra prie 6-to kelio į rytus. Patogus pasiekti iš Euclid Ave., ar Lake Shore Blvd.

NEUROS ŪKYJE

rugsėjo mėn. 28 d. įvyksta šeimyninis piknikas.

Bus skanių užkandžių, gėrimų ir gera muzika.

Visi lietuviai kviečiami atvykti. Pradžią nuo 10 val. ryto. Įėjimas \$1.00. Esant lietingam orui piknikas įvyks, nes yra gera pastogė.

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 E. 185 St. Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namų įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysite — niekad nesigailėsite!

Lituanus vakaras

įvyks šį šeštadienį, 7 val. vakaro, lietuvių salėje. Akademinio jaunimo organizacijos rūpestingai parengė vakaro programą, kuri susidės iš akademikų skautų kvarteto dainų, baletų šokėjų šokių ir aktorijos Juozo Akstino dailiojo žodžio meno. Pakviestas lietuvių mėgiamas International Melody orkestras šokių muzika linksmsins svečius po programos. Vakaro šeiminingė Ona Jokubaitienė ruošia šaunias vaišes, o svečius priimtį laukia visos studentės ir studentai.

Visi clevelandiečiai kviečiami gausiai atsilankyti į vakarą ir jį praleisti kartu su jaunimu. Kvietimai po \$1.50, \$1.00 ir moksleiviams po 75 c. gaunami Dirvoje, Lietuvių Prekybos Namuose ir pas platintojus. PAREMKIM LI-TUANUS!

Tautos šventės minėjimas

rugsėjo 20 d. praėjo gana sklandžiai ir gražiai. Dėkoju svečiams, aukojusiems loterijai-bufetui, ir su noru, nuosirdžiai ir vieningai dirbusiems birutietėms.

Pirmininkė

P. Ambrazui,

šv. Jurgio parapijos vargonininkui, Policlinic Hospital padaryta sunki operacija. Ligonis sveiksta.

Aukokime Balfui!

Šiais metais, Balfio trys skyriai Clevelande, pradeda vykdyti metinę rinkliavą spalio 1 dieną ir tęs visą mėnesį.

Rinkliavą tvarko K. Gaižutis, 68 Balfio skyr. pirm. Cleveland, 953 Maud St. Telef. HE 1-8722.

D E M E S I O ' GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiuočia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių. Maistą kartu su rūbai siųsti neleidžiama.

Nepatikėkit savo brangių siuntinių į neaiškias, siūlančias tarininkauti rankas.

Globe Parcel Service Inc. siunčia su Inturisto įgaliojimais. Siuntiniai pilnai apdrausti.

Siuntėjų patogumui turime gerų vilnonių medžiagų, odų, škarų, skarelų, batukų. Šios prekės parduodamos siuntėjams saikingai.

Adresas: 1313 Addison Rd. Kampas Superior ir E. 71st St. Telef. UT 1-6896

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.

Cleveland 8, Ohio

Telef.: LI 1-5466

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairių naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviams darome nuolaida.

J. ir E. Ignatavičiai

577 E. 128th St. Telef. MU 1-8368

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas patengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

PAULINA MOZURAITIS, Agentas SK 1-2183

Visais rinkliavos reikalais prašome kreiptis į jį. Aukos bus renkamos, aplankant clevelandiečius — lietuvius namuose, o jei kuris dėl kokių priežasčių nebūtų apilankytas, maloniai prašome aukas palikti Spaudos kioske sekmadieniais ar "Dirvos" redakcijoje.

Surinktos aukos bus įteiktos Clevelando visuomenės vardu Balfio Centrai per įvykstantį jo šeimą š. m. lapkričio mėn. 29-30 d. Newarke, N. J.

Clevelando visuomenė kiekvienais metais buvo dosni, bet šiais metais ji turėtų būti dar dosnė.

Balfas šiuo metu turi ypatingą rūpestį, kuo daugiau gauti aukų, kad galėtų sušelpiti dar nemažą skaičių skurstančių lietuvių Vokietijoje, badaujančių plačiose Rusijos taigose, bei Lenkijoje.

Tad, tegu nelieka nė vieno lietuvių, kuris per šią rinkliavą nepaaukotų Balfui!

S. Laniauskas, Balfio direktorius

Padėka

Clevelando Skaučių Tėvų Komitetas reiškia nuosirdžią padėką visiems tiems, kurie vienu ar kitu būdu yra mūsų skautėms palengvinę dalyvavimą Tautinėje Stovykloje. Už finansinę paramą dėkojame poniam Dr. Juškenienei, paaugusiam 50 dol., taip pat Liet. Bendr. II apylinkės valdybai ir Liet. Atgim. Sąjūdžio valdybai, paaugusiomis po 20 dol.

Šia pačia proga ypatingai gili padėka tenka pareikšti poniam Dr. Juškenienei už jaunesniųjų skaučių globojimą, kuri, nepaisydama nei išlaidų nei vargo, savo asmenine globa sudarė galimybes ir mūsų jaunesniosios skautėms dalyvauti šioj jubiliejinėje stovykloje.

Clevelando Skaučių Tėvų Komitetas

Parduodami baldai,

8 kambariams: Yra pilni buto įrengimai, kaip šaldytuvai, stalai, lovos ir kita.

Saukti SW 1-7219. (74)

Pigiai parduodamas šaldytuvas ir kiti buto reikmenys. Saukti: HE 1-5497. (74)

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre. Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio. OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521. Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnaviną įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvėdę garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo vokalėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksate, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

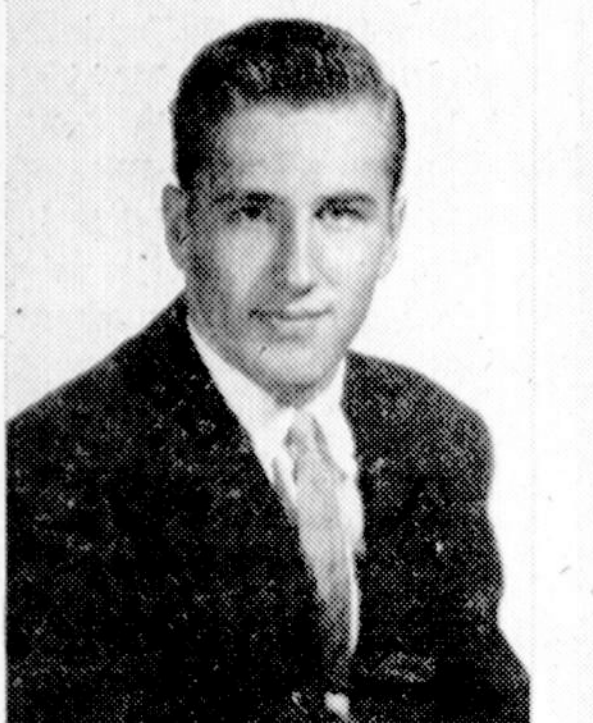
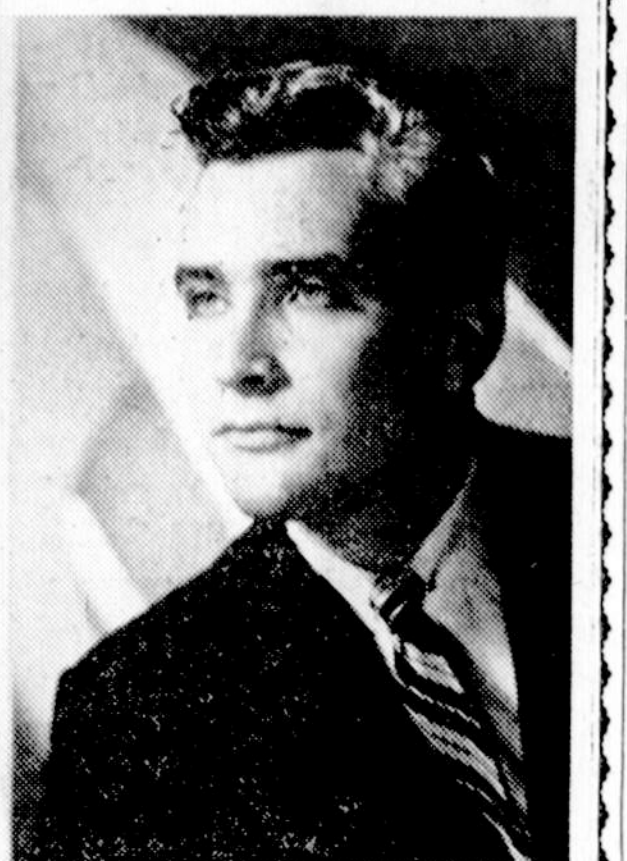
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

Akademikų skautų kvartetas, kuris atliks programos dalį LITUANUS VAKARE. Viršuje ZITA BILIONAITĖ ir ARVYDAS KLIORĖ, apačioje RAIMUNDAS KORZONAS ir DANUTĖ BARTUŠKAITĖ.

Montrealio Dramos Teatro aktorius JUOZAS AKSTINAS, atliks dalį programos LITUANUS VAKARE ir patį vakarą praves.

Baletu šokėja TERESĖLE STASAITĖ, kuri atliks programos dalį LITUANUS VAKARE.

LITUANUS VAKARAS

ŠEŠTADIENI, RUGSĖJO 27 D. 7 V. VAK.

LIETUVIŲ SALEJE

6835 SUPERIOR AVENUE

PO PROGRAMOS ŠOKIAI IR VAISĖS

GROJANT INTERNATIONAL MELODY ORKESTRU

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderso. 1-6344, Redaktorius Balyš GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

SEIMO PAMOKOS... IR IMPOTENTŲ SUKILIMAS

VYTAUTAS KAVOLIS

Iš Bendruomenės seimo New Yorke buvo laukta:

(1) kad jisai parodytų kultūrinį mūsų visuomenės gyvybiškumą ir aktyviųjų jos veikėjų dėmesį bei pagarbą kultūrai, kaip žmogiškųjų ir tautinių aspiracijų reiškinį;

(2) kad jisai, apsvairstęs padėty, padarytų konkrečių žygių mūsų kultūriniam gyvenimui gairinti arba bent ateičiai užsibrėžtų aiškius, konkrečius ir pozityvius planus;

(3) kad jisai savo sukaupomis pastangomis suteiktų progos iškiliausiais lietuvių kūrėjams išeiti į amerikietiškoje visuomenėje ir tenai reprezentuoti lietuvių kultūrą tuo, kuo jinai tarptautinėje vertybių rinkoje gali rimčiau pasirodyti.

Kas Bendruomenės seimą suvokė kaip kultūrinio rūpesčio dienas, turėjo nusivilti. Seimas visu pirma nuo pradžios ligi galo turėjo ne kultūrinį, o politinį atspalvį, su tuo tikslu skirtu nuo politinių seimų, kad jo atstovų sugebėjimas efektyviai politikuoti atrodė labiau abejotinas. Šį politinį atspalvį simbolizavo nieko bendra su kultūrinio gyvenimu neturinčio diplomato išrinkimas seimo pirmininku ir iškilmingojo al'to išnaudojimas politinių figūrų eksponavimui, jų įprastiniai nerikalingom, nieko naujo nepasakojančių ir niekieno neklausomom prakalbomis, tarvatumo to būtų negana, kraštutinio anglų kalbos nemokėjimo pademonstravimui atskaitytose keliose paskaitose tarptautinės politikos klausimais, kurias iš amerikiečių visuomenės pusės išklaušė, turbūt, tikrai viešbučio fotografas.

Beveik visa, kas Seimo posėdžiuose buvo pasakyta, gali būti suvesta į vieną iš šių dviejų kultūrinės veiklos kategorijų:

(1) Ilgoki sentimentaliski pastebėjimai tokių reiškinų, kaip bolševikų vykdymas Lietuvos pavergimas arba mūsų užsitiesiantis būvojimas Amerikoje;

(2) Pedantiškos, paragrafinės statuto priėmimo diskusijos, kuriose kiekvienas turėjo progos du arba daugiau sykų pasakyti savo nuomonę apie kurio nors paragrafo redakciją.

Kultūrinės problemos nebuvo iš esmės nagrinėtos. Lietuvių gyvenimas teiškeltas tikrai publicistinėje plotmėje, bet ir toji tuoj pat apleista. Praktiniai klausimai, kaip J. Bačiūno nuolat, net įkyriai keltas, — ir suvažiavimo prezidiumo, išskyrus St. Barzduką, ir dalyvių daugumos kantriai ignoruotas — lėšų surinkimo reikalas, daugiau ar mažiau palaidoti.

Be reikalo buvo kandidatuota į seimo atstovus, nes jame rūpesčio kultūrine gyvybe ir švietėsiškos dvasios, kuriai Bendruomenėje buvo tikėtasi rasti vietos, nesuserado. Daugiausia dėl to gal norisi kaltinti organizuotą politinę mašiną, kuri pradžioje veikė užkulisiuose, o seimo gale ultimatyviai padiktavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos kanadišką sąstatą. (Jis nėra blogas, bet metodai, kuriais buvo išrinktas, nesukelia to pasitikėjimo, kurio jis reikalingas).

Kultūrinis rūpestis iš esmės teiškilo tikrai bostoniečių pusiau privačiai surengtuose debatuose. Kai kurie politikai čia, kaip ir visada, garsiai šaukė, įrodinėdami (H. Elazas), kad, iš visų lie-

tuvių literatūros veikalų išrinkus geriausias vietas, jas sudėjus krūvon ir išleidus angliškame vertime, būtų galima pralenkti Hemingway'jų. Kultūrininkai gi vedė nuolatinį dialektinį ginčą dėl nuosmūko, tačiau, kadangi diskusijos vyko New Yorke, o ne Chicagoje, jos buvo vedamos kultūringomis priemonėmis ir palyginti džentelmeniškai būdu. Praktiškų sprendimų čia ir nebuvo galima padaryti, bet buvo bent šiek tiek išsiaiškinta padėtis. Buvo tarp kitko ir progos patirti, kad juo blogesnis dailininkas, juo geriau drožia demagogiškas prakalbas. Bet čia irgi daugiau chigagiskė problema, negu visuotinė, nes kažkodėl mūsų žymieji blogieji — ypač dailėje, bet iš dalies ir literatūroje — yra susibūrę Chicagoje.

I amerikiečių visuomenę išeiti buvo palikusios trys progos. Iš jų, į instrumentalistų koncertą amerikiečių spaudoje atgarsio nepavyko pastebėti. Didysis chorų koncertas buvo atžymėtas tokiomis pastabomis, liudijančiomis recenzento taktą, bet nieko daugiau, kaip: choristai buvo tautiniais drabužiais, o publika jiems plojo. Vienintelis rimtesnio atgarsio tesulaukęs kultūrinis įvykis buvo chigagiskėje mūsų spaudoje labiausia niekinamoji dailės paroda. Apie ją buvo pasakyta ir gerų, ir kritiškų dalykų. Bet ji bent buvo pripažinta, kaip rimto dėmesio verta. Ir ji buvo amerikiečių — žinoma, ne mūsų pačių, — rasta turinti kažką būdingai lietuviško.

Norisi įtarti, kad ar nebus šio palyginamo pasiekimo priežastis tai, jog parodos rengėjai nepasidavė organizuotam, gabių propagandistų vadovaujamam ir daugelio geros valios, bet dailės kritikos klausimuose apyvaivių piliečių remiamam vajui surengti dailės parodą... demokratiniais pagrindais! Atseit, suskaičiuoti visus teptiliorius ir, neįneinant į smulkmenas, parodyti kiekvieno po teptilione. Ar tik nebus tai bandymas įgyvendinti Darbo

skelbiamąją "demokratinę kultūrą"?

Bet kultūros tikslai paskleidimas gali būti demokratinis, kad visi galėtų jos geriausiais vaisiais naudotis. Nei kūryboje, nei jos vertinime nėra ir negali būti nieko demokratiško. Kuria individualiai sukuria, o kiti nepajėgia. Tarp nepajėgiančių yra ir simpatiški, civilizuoti būtybių, kuriuos savo eiles tedalina draugams, į nieką nepretenduodamas, arba, matydamos, kad gerų eilių išvis negalės parašyti, tampa literatūros kritikai. Bet yra ir kultūriniai nachalų, kurie, patys nepajėgdami, priverčia save įsitikinti, jog nepajėgumas šiuo atveju netgi norėčiau pasakyti impotencija — yra kelias į šventumą, o pajėgiantieji — ir todėl išnaudojantieji savo pajėgumą — įtartinai... parsidavimu komunistams.

Šitokį įtarimą tenka čia minėti visiškai ne dėl juoko, o todėl, kad Chicago spaudoje iš tiesų yra prabilę kai kas iš "kultūros

organizatorių", duodami suprasiti, kad mūsų dailės paroda, surengta per Bendruomenės seimą, buvusi "meno panaudojimas... sovietų komunizmo tikslams".

Prisikalbėjus apie kultūrinį nuosmūkį, ar nebus jau laikas užsiminti ir apie impotentų sukilimą? Šis reiškinys būtų pavojingas tuo, kad, kūrybai esant iš esmės privačiu dalyku, reikalaujančiu pasitraukti nuo viešojo gyvenimo triukšmo, o impotencijai esant charakterio savybe, kuri palieka daug laiko įvairiems ne kūrybiškiems užsiėmimams, mūsų visuomenės kultūriniai standartai gali būti gana sėkmingai ir toliau smukdomi.

Bet tokie ekscesai, kaip dailininkų organizacijų "griežti siūlymai" savo nariams boikotuoti reprezentaciją lietuvių dailės parodą ir vėliausios insinucijos, risančios tos parodos rengėjus su komunistais, gal visuomenei pagaliau parodyd — ir to norisi tikėtis — šio impotentų sukilimo dalyvių cinizmą ir propagandistinį brutalumą, kultūriniam mūsų gyvenimo klausimams pritaikant tik nešvariausioje politikoje tetinkančią demagogiją.

(Mūsų tikroji politika jau kurį laiką, bent viešumoje, laikosi visai įmanomo etiketo. Kad peiliai vis dėlto galandami, tai parodė ir Bendruomenės seimas, kuriame į galą aiškiai laimėjo tendencija Bendruomenę paversti Vliko ekspozitūra. Amerikinės bendruomenės valdyba, reikia pastebėti, šiose pastangose nedalyvavo).

CHICAGO IR CICERO

• Juozas Švaistas Balčiūnas parašė knygą "Trys žodžiai", kuri neseniai išėjo iš spaudos. Knyga įdomi ir verta skaityti, net ir visai maža laiko teturint. Knygoje 176 puslapiai ir kaina 2 doleriai. Švaistas - Balčiūnas apie savo gyvenimą pasakoja: "Gimiau Rokiškio mieste — toje vietoje, kur baigiasi žydų gyvenvietės ir prasideda tikrieji ūkininkai. Tai Kamajų ūlyčia arba kaima. Garsi ta ūlyčia, tik iš kito galo — mušeikos ir girtuokliai. Mes — trobelininkai ir mūsų lūšnos palaukė, vadinamoji daržovietė. Taigi, turėjome daržų kelis šimtus ketvirtinųjų metrų. Iš gyvulių — ožka, nuskurdęs paršas, amžinai alkanas, žviegiantis, ir apie dešimt vištų su gaidžiu... Tėvas stalius ir dailidė. Gerai dirba žydams baldus ir tvirtai stato ūkininkų trobas. Uždirba nedaug, nes darbas pigus. Motina irgi dirba dėl kruopelės sviesto vaikams, dėl marškinėlių ir suknelių. Daugiausia skalbia žydų skalbinius, žiemą verpia ūkininkams linus, vilnas". Balčiūnas yra jau parašęs net dvyliką knygų.

• Alfonsas Pareigis prieš kiek laiko išvyko į Vokietiją baigti medicinos studijų. Kai Pareigis vyko Amerikon, tai tas studijas buvo nutraukęs ir, atvykęs į šį kraštą, vertėsi daugiausia prekyba — turėjo Ciceroje krautuves. Įdomu, kad jau nebepermas lietuvis tremtinys vyksta į Vokietiją studijuoti mediciną.

• Seferis, buvęs tremtinys, turėjo keletą metų svetinę netoli bažnyčios ir lietuviško (Sv. Antano) bankelio. Dabar nusipirko jau didelį naktinį klubą su

orkestru ir scena bei naktine programa. Tai Cicero avenue, netoli Roosevelt Rd. Iki šio laiko klubą turėjo senosios kartos lietuviai. Pats namas, kuriame tas klubas talpinasi, priklauso p. Šulaičiui — taip buv. tremtiniui.

• Daug lietuvių gydytojų yra Cicero. Štai jie: Palutis, Millas, Kudžma, Alexander, Kisielius, Kaunas, Vaitaitis, Tallat-Kelpšai (tėvas ir sūnus). Yra ir dantų gydytojai lietuviai: Atkočiūnas, Rimkus, Bussen, Petruskienė. Lietuviškame visuomenės gyvenime tik labai nedaug kas iš jų gydytojų dalyvauja.

• Anatol Spokovskys, filosofijos profesorius; jo motina rusė, gi tėvas lietuvis. Gimęs buv. Peterburge. Iki Tito laiko Spokovskys buvo universiteto profesorius Jugoslavijoje. Vėliau turėjo bėgti. Vedė vokiетę ir dabar jau Amerikoje su trejetu vaikų. Nors Lietuvos niekada nematė ir lietuviškai nė žodžio nemoka, bet ieško draugysčių su lietuviais. Dirvos korespondentui rodė pluoštą laiškų, kuriuos jis buvo gavęs iš profesoriaus šalkauskio.

• Ginčai nesibaigia. Girdėti, kad greitai laiku bus šaukiamas Chicagoje didelis kultūrininkų susirinkimas, kuriame bus svarstomi lietuvių meno parodos (surengtos New Yorke PLS proga) rezultatai. Svarbu vaidmenį tame judėjime vaidina dail. A. Rūkštelė. Kas iš viso to išeis, sunku pasakyti. Bet dilemantiško triukšmo tai tikrai bus sukelta daug daugiau, negu ligšiol.

Julius Šakelė

A. + A.

VINCUI VĖBRAI mirus,

jo brėliui PETRUI VĖBRAI ir giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

ALT Sąjungos
Chicago skyrius

IDĖJŲ ĮGYVENDINIMAS PRIKLAUSO NUO ORGANIZACIJŲ VADOVŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

važiavimus, sportą, stovyklas, Lituuanų anglų kalba leidžiamo žurnalo pastangas ir k. Remia visus jaunimo atliekamų mūsų tautai naudingus darbus ypač kūrybinėje srityje. S-ga nesilaiko dėsnių, kad bijant nukrypti nuo linijos, užslopina naujos tautinės kūrybinės jėgos. Anot Spenglerio, kuris, kalbėdamas apie Europos kultūros žlugimą, sakė, jog žydėjimo laikotarpį Europa kultūrinės vertybės kūrė; žlugimo fazėje ji ėmė statyti muziejus toms vertybėms išsaugoti. S-ga tokių muziejų nestato, bet visais galimais būdais prisideda prie kultūrinių vertybių kūrimo.

— Kuriuo būdu ALT S-ga dalyvauja Lietuvos laisvinimo darbe?

— Atsakant į šį klausimą, tenka trumpai paliesti VLIKą, kuris, kaip žinome, kurį laiką buvo bendros lietuvių politinės linijos formuotojas. Tačiau, keičiantis tarptautinei politikai, o kartu ir VLIKo atstovams, keitėsi ir jų derinama politinė linija, lauzydama moralės bei teisės dėsnius. Frontininkai pirmieji iš jo pasitraukė, norėdami tuo sukrėsti VLIKą iš vidaus, kad atstiebtų, jų pačių žodžiais tariant. G tautininkai turėjo kantrybės ilgai jame pasilikti tikėdamiesi, kad kiti jo atstovai pagaliau susipras tautos reikalus statyti aukščiau už asmeninius bei partinius, pasistengs geriau pažinti atstovaujamos tautos dalies norus ir ieškos tinkamesnių formų savo programai vykdyti.

Deja, nesulaukė ir iš VLIKo taip pat pasitraukė. Dėl to, kad Lietuvos laisvinimo darbas yra kiekvieno lietuvių jautri problema, ir jame tiesioginiai ar netiesioginiai be pertraukos turi dalyvauti visi, buvo sudaryta

Lietuvos Nepriklausomybės Talka. ALT S-ga per ją daugiausia ir dalyvauja Lietuvos laisvinimo darbe, remdama lėšomis Lietuvos Nepriklausomybės Fondą.

— Ką galėtumėte paakyti apie savo naujas pareigas Amerikos Lietuvių Taryboje?

— Kiek liečia ALTą, laikau si savo pirmą a. a. adv. Antano Olio nuomonę, jog visiems veiksmams, kurie dirba Lietuvos nepriklausomybės labui, ALTas turi būti neutralus. Jo akys visi turėtų būti lygūs ir su visais vienodai bendradarbiaujama ir visi vienodai remiami. Atrodo, kad ALTas prie to ir eina, nes praeitam kongrese Bostone, tuo klausimu buvo priimta rezoliucija, kurios vykdymas priklauso atečiai.

— Kokia Jūsų nuomonė dėl negausių PL B-nės praėjusių rinkimų ir tolimesnio jos idėjos įgyvendinimo?

— AT S-ga PL B-nės idėjos įgyvendinimą visada rėmė ir remia. O dėl to, kad taip sunkiai sekasi jai įsitvirtinti, aš manau, kad tos nesėkmės pagrindinė priežastis yra per didelis bendruomenės vadovų dėmesys politikai, nutolinimas nuo savo tiesioginių uždavinių. Ir šis PL B-nės seimas, gyvybines lietuvių problemas svarstydamas, pirmą vietą statė politika. Taigi, PLB idėjos įgyvendinimas priklausys tik nuo jos vadovo. O jei ju tarbene pasitaiko kartais persiaurai savo pareigas suprantančių, kas kenkia ju atstovaujamai organizacijai, tai dar nereiškia, kad dėl to turėtume nuo bendruomenės nusisukti. Klaidingiems vadovams padėti ir žinodami, kad politinių veiksmų PLB laikui viena svarbiausių ir didžiausių, naivindimo ir būtiną lietuvių organizacijai išsivieji.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigiai kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau atsiuntus metus šiam kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išėina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite dar šiandien: PELĖDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

AR ŽINAI?

N. B-NĖ

Anglijos policininkai yra vadinami "Bobby" vardu. Jis yra kilęs iš Scotland Yardo steigėjo, tuometinio vidaus reikalų ministro Robert Peel sutrumpinto pirmojo vardo (Bobby).

Scotland Yardo detektyvai dar vadinami "plain clothes men" — civiliškaai apsirengę vyrai.

"Scotland Yard" pavadinimas atsirado taip: pirmasis policijos namas Londone buvo prie gatvės vardu "Scotland Yard", nes joje stovėjo rūmai, kuriuose sustodavo Skotijos karaliai, kai lankydavo Londoną.

Londono paštas turėjo specialų skyrį korespondencijai, siunčiamai adresu: — Bakerstreet 221 b.

Tokio namo Londone visai nėra, bet jis buvo žinomas visam pasauly, nes jame gyveno detektyvų karalius Šerlokas Holmsas. Žmonės manė, kad jis tikrai gyveno ir jam buvo siunčiami korespondencija iš visų pasaulio vietovių. Bet tai buvo tik sugalvotas asmuo, kūrinys jauno Skotijos daktaro Conan Doyle, kuris negalėjo pragyventi iš savo praktikos ir ieškojo galimybių užsidirbti pinigų.

Dr. Conan Doyle parašė 4 romanus ir 56 apysakas apie Šerloką Holmsą. Šiandien apie Šerloką Holmsą yra parašyta ne mažiau kaip 750 knygų, ir net jo biografija.

JAV pirmojo privataus detektyvo biūro įkūrėjas buvo jaunas skotas Allan Pinkerton.

Jis 1850 metais įsteigė savo biurą Chicagoje. Įstaigos emblemą jis pasirinko akį trikampyje, po ją padėdamas užrašą: "We never sleep" (mes niekad nemiegame).

Tik rašytojo Mark Twaino fantazijos dėka policijai kilo idėja daryti nusikaltėlių pirštų nuospaudas.

1882 metais Mark Twain apysakoje "Gyvenimas Mississippi upėje" pasakoja, kaip žudikas buvo atpažintas iš palikto savo nvekčio nuospaudo. Liejo laiko nė vieno krašto policija nebuvo galvojusi apie pirštų nuospaudų reikšmę.

ELIZABETH

IZIDORIAUS VASYLIŪNO
SMUIKO KONCERTAS
ELIZABETH

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Elizabetho Apylinkės valdyba spalio mėn. 11 d., šeštadienį, 7 val. vakare rengia Izidoriaus Vasyliūno smuiko koncertą Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second Street, Elizabeth, N. J. Po koncerto šokiai jaunimui ir visiems dalyviams.

Zymaus mūsų smuikininko I. Vasyliūno koncertai, vykę Lietuvoje, Vokietijoje, Pietų Amerikoje ir šiame krašte, yra palikę malonius įspūdžius ir puikiausią įvertinimą iš muzikos žinovų pusės.

Šiuo metu Elizabetho ir apylinkės lietuviams susidaro reta proga pirmą kartą išgirsti mūsų smuikininką ir pasigėrėti jo grojamais klasikinės muzikos kūrinių. Juo labiau, kad smuikininkas koncertuoja be jokio atlyginimo, visą pelną skirdamas lietuvių kompozitorių kūriniams leisti. Šis pasišventimas lietuviškos muzikos meno ugdymui, turėtų rasti visų lietuvių širdyse entuziastingą atgarsį ir pritarti-

ma. Apylinkės valdyba maloniai kviečia visus Elizabetho ir artimesnių apylinkių lietuvius, o ypačiai jaunimą, atsilankyti į šį aukšto lygio smuiko koncertą, pasigėrėti nepaprastai puikiai išpildomais klasikinės muzikos kūrinių ir tuo būdu paremti kilnių lietuvių kompozitorių kūrinių leidimo darbą Tautos labui ir visų mūsų garbei.

Salė atidaroma 6 val. vakare.

DANA ORANGE
12 oz.
FUN to drink
Bottled by The Cleveland Coca-Cola Bottling Co.

GERESNĮ NAMU STATYTOJĄ.
VISUOMET ĮSTATO
MONCRIEF sildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE PROTECTS YOU WHEN BUYING OR SELLING REAL ESTATE

PERSIUNČIAME SIUNTINIUS Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO. INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. Chelsea 3-2583

(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI

141 2nd Ave.
New York City

900 Literary Rd.
Cleveland 13, Ohio
Tel. Tower 1-1461

332 Fillmore Ave.
Buffalo 6, N. Y.
Tel. Mohawk 2674

11339 Jos. Campau
Detroit 12, Mich.
Tel. Townsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
Philadelphia 23, Pa.
Tel. Walnut 5-8878

132 Franklin Ave.
Hartford, Conn.
Tel. Chapel 6-4724

39 Raymond Plaza W.
Newark, N. J.
Tel. Market 2-2877

308 West 4th St.
Boston 27, Mass.
Tel. Andrew 8-5040

Visais klausimais, susijusiais su siuntinių persiuntimu Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atidžius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus. Mūsų didžiulė firma, turėdama tūkstančius patenkintų klientų, 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 48 valandas ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu per 7-12 dienas). Mūsų įstaigose yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, pramonės gaminių: skarelių, avalynės, laikrodžių ir kitų daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis. Atsiminkite, kad mes esame siuntinių persiuntimo specialistai.